

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

Komparace ekonomiky Rakouska a ČR

Jiří Vacek

© 2022 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jiří Vacek

Ekonomika a management

Název práce

Komparace ekonomiky Rakouska a ČR

Název anglicky

Comparison of the economies of Austria and the Czech Republic

---

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je analýza ekonomik na základě vybraných makroekonomických ukazatelů a následné srovnání ekonomik ČR a Rakouska v letech 2008-2020. Dílčím cílem je zhodnocení ekonomik za pomoci makroekonomických ukazatelů (HDP, nezaměstnanost, inflace, státní dluh, export, import a úroková míra) v daných letech. Dalším dílčím cílem je zhodnocení schopnosti daného státu vyrovnat se s krizí v letech 2008 a následně 2020 (COVID krize). Výsledkem práce bude tedy zhodnocení a srovnání obou ekonomik a zhodnocení jejich schopnosti vyrovnat se s krizemi.

Výzkumné otázky bakalářské práce:

1. Která ekonomika je na tom lépe podle makroekonomických ukazatelů?
2. Který stát lépe přestál krizi v roce 2008 a který se lépe vyrovnává s COVIDovou krizí?

Metodika

Práce se bude skládat z části teoretické a praktické. V teoretické části bude zpracována literární rešerše vysvětlující základní makroekonomické ukazatele (HDP, nezaměstnanost, inflace, státní dluh, export, import a úroková míra). Zároveň v teoretické části budou vysvětleny základní pojmy týkající se ekonomických krizí (2008 a COVID). V praktické části budou zanalyzována nashromážděná statistická data makroekonomických ukazatelů daných ekonomik v letech 2008 až 2020. Statistická data budou uspořádána do grafů a tabulek. Tato část bude okomentována a vyhodnocena. Zároveň bude zhodnocena jejich schopnost vyrovnat se s ekonomickou krizí v roce 2008 a COVIDovou krizí. Údaje k analýze budou získávány hlavně ze stránek institucí daných států jako je ČNB, ČSÚ, OeNB, Statistics Austria. Dalšími zdroji bude odborná literatura (hlavně v teoretické části) a odborné články na dané téma. V práci budou použity následující metody: metoda deskripce, metoda komparace, metoda analýzy a syntézy.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

HDP, inflace, nezaměstnanost, ekonomická krize, státní dluh, Česká republika, Rakouská republika, makroekonomické ukazatele

---

Doporučené zdroje informací

BRČÁK, J.; SEKERKA, B.; SEVEROVÁ, L.; STARÁ, D. Makroekonomie. Makroekonomický přehled. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. 262 s. ISBN 978-80-7380-708-5

Česká národní banka. [online]. ČNB: © ČNB 2021. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/>

Český statistický úřad. [online]. Praha: ČSÚ. Dostupné z: <http://www.czso.cz>

FOSTER, J B. – MAGDOFF, F. *Velká finanční krize : příčiny a následky*. Všeň: Grimmus, 2009. ISBN 978-80-902831-1-4.

HOLMAN, R. *Makroekonomie : středně pokročilý kurz*. V Praze: C.H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-541-1.

Oesterreichische Nationalbank. [online]. OeNB: © 2020. Dostupné z: www.oenb.at

SOUKUP, J. – POŠTA, V. – NESET, P. – PAVELKA, T. *Makroekonomie*. Praha: Management Press, 2018. ISBN 978-80-7261-537-7.

Statistics Austria. [online]. Vídeň: Statistics Austria: The information manager. Dostupné z: http://www.statistik.at/web_en/statistics/index.html

ŠTĚRBOVÁ, L. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4694-4.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Roman Svoboda, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 30. 12. 2021

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 8. 2. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 10. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Komparace ekonomiky Rakouska a ČR" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 10.3.2022

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Romanu Svobodovi, PhD. za odborné rady, kritiku, doporučení a za skvělé přednášky, které svým studentům poskytuje. Také bych rád poděkoval Mgr. Vladislavu Dudákovi, PhDr., bez něhož bych nikdy nepochopil důležitost myšlení. A na závěr bych rád poděkoval svým rodičům N. Vackové a Ing. J. Farbárovi za to, že mi dali možnost věnovat se studiu a měli se mnou trpělivost.

Komparace ekonomiky Rakouska a ČR

Abstrakt

Tématem této bakalářské práce je Komparace ekonomiky Rakouska a ČR. Cílem této bakalářské práce je analýza a následné porovnání ekonomiky České republiky a Rakouska v letech 2008–2020. Tohoto cíle je dosaženo na základě dvou dílčích cílů. Prvním dílčím cílem je zhodnocení a porovnání vybraných makroekonomických ukazatelů v obou státech. Ukazatele, na jejichž základě jsou ekonomiky analyzovány a porovnávány, jsou: HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti, úroková míra, státní dluh a platební bilance. Druhým dílčím cílem je zhodnocení schopnosti vyrovnat se s důsledky krize z roku 2008 a následně také porovnat, který stát se lépe vyrovnává s koronavirovou pandemií.

Práce je zpracována do dvou částí. V teoretické části byla zpracována literární rešerše týkající se vybraných makroekonomických ukazatelů a pojmů týkajících se obou výše zmíněných krizí. V praktické části jsou představeny oba zmíněné státy a následně dochází ke shromáždění a komparaci dat makroekonomických ukazatelů. Výsledkem práce je shrnutí a porovnání ukazatelů, které vykazují překvapivou podobnost, která se odlišuje hlavně v oblasti zahraničního obchodu a v práci s úrokovými měrami.

Klíčová slova: HDP, inflace, nezaměstnanost, ekonomická krize, státní dluh, Česká republika, Rakouská republika, makroekonomické ukazatele, platební bilance, úroková míra

Comparison of the economies of Austria and the Czech Republic

Abstract

The topic of this bachelor thesis is a comparison of the economy of Austria and the Czech Republic. The aim of this bachelor thesis is the analysis and subsequent comparison of the economies of the Czech Republic and Austria in the years 2008-2020. This goal is achieved based on two sub-goals. The first sub-goal is to evaluate and compare selected macroeconomic indicators in both countries. The economies are compared and analyzed on the basis of these macroeconomic indicators: GDP, inflation rate, unemployment rate, interest rate, government debt and balance of payments. The second sub-goal is to assess the ability to cope with the consequences of the 2008 crisis and then to compare which state is coping better with the coronavirus pandemic.

The work was divided in two parts. In the theoretical part, a literature research was prepared concerning macroeconomic indicators and concepts related to the two above-mentioned crises. The practical part introduces both countries and then collects and compares the data of macroeconomic indicators. The result of this bachelor thesis is a summary and comparison of indicators showing a surprising similarity, which differs mainly in foreign trade and interest rate work.

Keywords: GDP, inflation, unemployment, economic crisis, national debt, Czech Republic, Republic of Austria, macroeconomic indicators, balance of payments, interest rate

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3 Teoretická východiska	13
3.1 Hrubý domácí produkt	13
3.1.1 Výrobní (produkční, výrobní) metoda	14
3.1.2 Výdajová metoda	15
3.1.3 Důchodová metoda	15
3.1.4 Nominální a reálný hrubý domácí produkt	16
3.1.5 Mezinárodní srovnání HDP	16
3.2 Inlace.....	17
3.2.1 Index spotřebitelských cen CPI (Consumer price index)	17
3.2.2 Index cen výrobců PPI (Producer price index).....	18
3.2.3 Deflátor hrubého domácího produktu.....	18
3.2.4 Míra inflace.....	18
3.2.5 Příčiny inflace	19
3.2.6 Typy inflací.....	20
3.2.7 Dopady inflace	20
3.3 Nezaměstnanost.....	21
3.3.1 Míra nezaměstnanosti	21
3.3.2 Přirozená míra nezaměstnanosti	21
3.3.3 Typy nezaměstnanosti.....	23
3.3.4 Dopady nezaměstnanosti	23
3.4 Úroková míra	24
3.4.1 Reálné a nominální úrokové sazby	24
3.4.2 Typy úrokových sazeb	25
3.4.3 Vztah mezi úrokovou mírou a inflací	26
3.5 Státní duh	26
3.6 Export a import	27
3.7 Platební bilance	28
3.8 Hospodářské cykly	30
3.9 Hospodářská recese 21. století	31
3.10 COVID-19.....	32
4 Vlastní práce.....	35
4.1 Představení států.....	35

4.1.1	Česká republika.....	35
4.1.2	Rakousko.....	35
4.2	Komparace vybraných makroekonomických ukazatelů.....	36
4.2.1	Porovnání HDP	36
4.2.2	Porovnání inflace	40
4.2.3	Porovnání nezaměstnanosti	42
4.2.4	Porovnání úrokových sazeb	44
4.2.5	Porovnání státního dluhu	47
4.2.6	Porovnání vývoje platební bilance	48
5	Výsledky a diskuse	51
6	Závěr.....	54
7	Seznam použitých zdrojů.....	55
7.1	Literární zdroje	55
7.2	Internetové zdroje.....	56
8	Přílohy	63
8.1	Příloha 1: Zaměstnanost ČR dle profese v letech 2007-2020	63

Seznam grafů

Graf 1:	Rovnováha na trhu práce	22
Graf 2:	Čtyřfázový model ekonomického cyklu.....	31
Graf 3:	HDP Rakouska a České republiky v přepočtu na obyvatele a v paritě kupní síly v mezinárodních dolarech k roku 2017.....	36
Graf 4:	Meziroční růst HDP v letech 2008-2020.....	39
Graf 5:	HDP v přepočtu na osobu v PPS v letech 2008-2020	40
Graf 6:	Průměrná roční míra inflace (HICP)	41
Graf 7:	Obecná míra nezaměstnanosti (ILO); %	42
Graf 8:	Státní dluh v % z HDP v letech 2008-2020.....	47

Seznam tabulek

Tabulka 1:	Úrokové sazby podle ECB v letech 2008-2020 v %	44
Tabulka 2:	Úrokové sazby ČNB v letech 2008-2020 v %	45
Tabulka 3:	Platební bilance ČR v letech 2008-2020.....	48
Tabulka 4:	Platební bilance AUT v letech 2008-2020.....	49

1 Úvod

Účelem této práce bylo porovnat ekonomiku Rakouské republiky a České republiky. Tohoto porovnání bylo dosaženo na základě volby makroekonomických ukazatelů, které byly nejdříve prozkoumány a následně dohledány a porovnány pro výše zmíněné státy.

Téma bylo zvoleno především na základě autorovi zvědavosti. Práci předcházela otázka, zda je Česká republika oproti státům nezasažených komunismem stále o tolik ekonomicky slabší.

Při tomto zamyšlení bylo nutné najít stát, se kterým by se česká ekonomika mohla srovnávat rozlohou a počtem obyvatel. Vhodnou volbou pro porovnání bylo tedy právě Rakousko. Odlišnost historie těchto států byla vhodná pro porovnání s ochromenou českou ekonomikou a podobnost obou ekonomik k tomuto pouze přispívala.

Otázky typu, zdali dochází k určité rehabilitaci české ekonomiky a zdali česká ekonomika dohání své sousedy, jsou stále aktuální. O to více s vývojem posledních světových událostí, kdy se moderní státy potýkají s pandemickou krizí a lidé se ptají, zdali si právě jejich stát vede alespoň o trochu lépe oproti jejich sousedům.

Zároveň tato práce přes svou snahu zodpovědět několik otázek vyvolala také pár nových, které by bylo vhodné prozkoumat. Jedná se o otázky typu: je pro Rakousko vhodné být v eurozóně? Bylo by pro Česko vhodné se do eurozóny přidat? Co by Česko mělo udělat pro to, aby se vyrovnalo svému silnějšímu sousedovi? Tyto otázky jsou vhodnými odrazovými můstky pro další zkoumání, které by bylo nepochybně zajímavé.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je analýza a následné porovnání ekonomiky České republiky a Rakouska v letech 2008–2020. Tohoto cíle je dosaženo na základě dvou dílčích cílů. Prvním dílčím cílem je zhodnocení a porovnání vybraných makroekonomických ukazatelů v obou státech. Ukazatele, na jejichž základě jsou ekonomiky analyzovány a porovnávány, jsou: HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti, úroková míra, státní dluh a platební bilance. Druhým dílčím cílem je zhodnocení schopnosti vyrovnat se s důsledky krize z roku 2008 a následně také porovnat, který stát se lépe vyrovnává s koronavirovou pandemií.

2.2 Metodika

Práce se skládala z části teoretické a praktické. V teoretické části byla zpracována literární rešerše vysvětlující základní makroekonomické ukazatele (HDP, nezaměstnanost, inflace, státní dluh, úroková míra a export, import v podobě platební bilance). Zároveň v teoretické části byly vysvětleny základní pojmy týkající se ekonomických krizí (2008 a COVID). V praktické části byla zanalyzována nashromážděná statistická data makroekonomických ukazatelů daných ekonomik v letech 2008 až 2020. Statistická data byla uspořádána do grafů a tabulek. Tato část byla okomentována a vyhodnocena. Zároveň byla zhodnocena schopnost států vyrovnat se s ekonomickou krizí v roce 2008 a COVIDovou krizí. Údaje k analýze byly získávány hlavně ze stránek institucí daných států jako je ČNB, ČSÚ, OeNB, Statistics Austria. Dalšími zdroji byla odborná literatura (hlavně v teoretické části) a odborné články na dané téma. V práci byly použity následující metody: metoda deskripce, metoda komparace, metoda analýzy a syntézy.

3 Teoretická východiska

Tato kapitola pojednává o základních makroekonomických ukazatelích, které jsou základem této bakalářské práce. V praktické části budou následně tyto makroekonomické ukazatele shromážděny a porovnány.

3.1 Hrubý domácí produkt

Hrubý domácí produkt (HDP) je jedním z nejužívanějších makroekonomických ukazatelů výkonosti ekonomiky daného státu (Brčák et al., 2018, s. 30).

Hrubý domácí produkt je třeba nezaměňovat za bohatství dané země. Hrubý domácí produkt je toková veličina a bohatství je stavová veličina, ke které HDP pouze přispívá. Bohatství můžeme přirovnat ke kvalitě životní úrovně, tedy země s podobným HDP se právě v kvalitě životní úrovně mohou lišit. (Holman, 2018, s. 15-16)

Soukup et al. (2018, s. 21) uvádí definici HDP přímo takto:

„HDP vyjadřuje tržní hodnotu veškerých finálních statků a služeb vyprodukovaných v dané ekonomice za dané období.“

V rámci této definice je třeba rozebrat výše zmíněné pojmy z definice pro větší pochopení tohoto makroekonomického ukazatele.

Tržní hodnota – představuje cenu statku nebo služby se započítanou nepřímou daní. Nejedná se tedy o cenu výrobce. (Pavelka, 2007, s. 17)

Finální statek a služba – představuje produkt předaný konečnému uživateli, popř. exportovaný, použitý při investici. Do HDP se tedy nezapočítává meziprodukt výroby. Nejčastěji se jedná o energie, materiály, služby, aj., které byly spotřebovány v daném časovém období pro výrobu finálního produktu. (Brčák et al., 2018, s. 31)

Například tedy truhlářský výrobek, dejme tomu stolec, představuje konečný produkt. Tento konečný produkt je předán konečnému uživateli v tržní ceně a ta je připočtena do HDP. Hodnota meziproduktů, jako je dřevo, energie a odvedená práce se nezapočítávají. Kdyby byly započítány hodnoty meziproduktů, tak by došlo k nežádoucímu zdvojení.

V dané ekonomice – toto sousloví nám říká, že HDP vyjadřuje hodnotu produkce na daném území nezávisle na tom, zda výrobní faktory vlastní rezidenti nebo nerezidenti daného státu (Brčák et al., 2018, s. 31-32).

Za dané období – nám říká, že HDP se měří v určitých časových intervalech. Běžně se tedy lze setkat se čtvrtletním, ročním, a poté již s méně častým měsíčním obdobím. Do těchto časových období ovšem spadají pouze statky a služby vyrobené a poskytnuté právě v daném časovém období. Pokud tedy budeme uvažovat o prodeji nemovitosti již postavené, tak daný prodej se v HDP projeví pouze skrze poskytnutou službu třeba realitním makléřem, ale již ne hodnotou dané nemovitosti. (Pavelka, 2007, s. 18)

Z definice lze vysledovat i určité nedostatky měření HDP.

Nejzásadnějším nedostatkem je, že domácí produkt zachycuje pouze tržní činnost. Tím pádem je velké množství netržní činnosti mimo toto statistické měření. Mezi netržní činnosti patří například produkce surovin pro vlastní spotřebu nebo stínová ekonomika. Do stínové ekonomiky spadá práce na černo, prostituce, prodej drog aj. Stínová ekonomika se odhaduje okolo 3 % až 33 % HDP. (Holman, 2018, s. 16-17)

Holman (2018, s. 17) dále uvádí vzorec, jak by vypadal výpočet skutečného HDP:

$$\text{Skutečný domácí produkt} = \text{Statisticky naměřený domácí produkt} + \\ \text{Netržní činnost} + \text{Tržní činnosti statisticky nevidované}$$

Další nevýhody HDP jsou uvedeny v publikaci Brčák et al. (2018, s. 37). HDP nevystihuje snížení nebo zvýšení kvality dané produkce či služeb. Dále nedokáže vystihnout hodnotu volného času. A nakonec možná nejaktuálnější nevýhoda HDP je, že nedokáže vystihnout dopady externalit dané produkce. Externalitami jsou myšleny například ekologické dopady zvýšení produkce. (Brčák et al., 2018, s. 37)

Proč je tedy HDP pro nás natolik důležitý i přes výše jmenované nevýhody? Statisticky měřený HDP nám může prozradit, jak je na tom ekonomika dané země, a to nejen za pomoci absolutních hodnot naměřeného HDP, ale hlavně za pomoci tempa růstu HDP. Tempo růstu nás informuje o tom, jak se produkce v dané zemi zvyšuje či snižuje a jak se produkce daného státu mění například v mezinárodním srovnání s ostatními zeměmi. (Holman, 2018, s. 17)

HDP lze počítat třemi metodami – výrobní, výdajovou a důchodovou.

3.1.1 Výrobní (produkční, výrobní) metoda

HDP spočítán výrobní metodou představuje součet hodnoty konečných výrobků a poskytnutých služeb právě v daném roce výpočtu (Holman, 2018, str. 19).

Výpočet výrobní metody dle Brčák et al. (2018, s. 32):

$$\text{hrubý domácí produkt} = \sum \text{přidaných hodnot a čistých daní}$$

3.1.2 Výdajová metoda

Pro účely této bakalářské práce je třeba představit zjednodušené schéma uvedené v publikaci Soukup et al. (2018, s. 21-22). Výdajovou metodou získáme HDP sečtením čtyř základních národních účtů. První národní účet představují výdaje domácností na spotřebu (C). Druhým národním účtem je součet hrubých soukromých investic (I). Třetím jsou vládní nákupy statků a služeb (G) a posledním je čistý export (NX), tedy export očištěný o import.

$$\text{hrubý domácí produkt} = C + I + G + NX$$

(Soukup et al., 2018, s. 21-22)

Dle ČSÚ (2022a) se ovšem výpočet lehce liší. HDP výdajovou metodou se počítá jako součet konečného užití výrobků a služeb rezidentskými jednotkami, což je skutečná konečná spotřeba a tvorba hrubého kapitálu. K tomu se ještě přičte saldo vývozu a dovozu výrobků a služeb. Tyto účty se ještě dále dělí. (ČSÚ, 2022a)

3.1.3 Důchodová metoda

Důchodová metoda spočívá v součtu mezd, rent, čistých úroků a zisku a nepřímých daní zmenšených o dotace (Soukup et al., 2018, s. 23).

Publikace Brčák et al. (2018, str. 33) uvádí lehce odlišný výpočet, který je uveden ve vzorci níže:

$$\begin{aligned} HDP = & \text{mzdy a platy} + \text{zisky firem} + \text{renty} + \text{čisté úroky} + \text{amortizace} \\ & + \text{nepřímé daně} - \text{subvence} \end{aligned}$$

Lze si všimnout, že Soukup et al. (2018, s. 23) uvádí „dotace“ a Brčák et al. (2018, s. 33) „subvence“. Výraz dotace je vcelku jasný, ale subvence je potřeba vysvětlit. Subvence představuje ze strany státu částku vyplácenou navíc k určitému prodanému statku. Částka je vyplácena firmě, která statek prodává. Ovlivní tak vyráběné množství daného statku, jelikož je výrobce motivován vyrábět víc právě subvencovanou částkou. Dalo by se tedy říci, že subvence je spotřební daň proudící na druhou stranu – tedy záporná spotřební daň. (Holman, 2016, s. 230-231)

3.1.4 Nominální a reálný hrubý domácí produkt

Z hlediska dlouhodobého sledování HDP je důležité vyjádřit pojmy nominální a reálný HDP. Jestliže sledujeme HDP v delším časovém období, je třeba počítat se změnou tržních cen, a proto je nutné tyto dva pojmy rozlišit (Soukup et al., 2018, s. 23-24).

Při běžném výpočtu HDP se uvažuje pouze v tržních (běžných) cenách. To nám ovšem v dlouhodobém období může poskytnout zkreslenou informaci o vývoji HDP. Toto zkreslení může nastat vlivem nárůstu či poklesu tržních cen v daném roce oproti roku jinému. HDP vypočtený v běžných cenách nazýváme nominální HDP. (Schiller, 2003, s. 91-93)

Reálný HDP se vztahuje k cenám určitého referenčního roku. Ceny reálného HDP jsou tedy oproti cenám nominálního HDP konstantní, a tím pádem nám vyjadřují přesnější údaje o výstupu produktu v daném časovém období. (Brčák et al., 2018, s. 24-35)

Při pohledu na delší časové období může právě nominální HDP vykazovat rychlejší nárůst díky inflaci (Samuelson a Nordhaus, 1995, s. 105).

Výpočet reálného HDP podle Samuelsona a Nordhause (1995, s. 105):

$$\text{Realný HDP} = \frac{\text{Nominální HDP}}{\text{deflátor HDP}}$$

Lze si povšimnout, že právě za pomoci nominálního HDP a reálného HDP lze také provést výpočet cenového deflátoru.

3.1.5 Mezinárodní srovnání HDP

Z výše popsaného lze vysledovat obtíže srovnání HDP mezi různými státy s odlišným počtem obyvatel a odlišnou měnou. První z problémů se řeší za pomoci přepočtu HDP na obyvatele. Druhý z problémů se řeší pomocí měnové jednotky PPS. (Brčák et al., 2018, s. 39)

PPS (Purchasing power standart) je umělá měna vytvořená za účelem srovnání členských zemí EU. Hodnotu v PPS získáme vydělením PPP (Purchasing power parities), kdy PPP představuje ukazatel rozdílu cenových hladin mezi různými zeměmi. PPP tedy porovnává, kolik měnových jednotek je cenou konkrétního zboží nebo služby v různých zemích. (Eurostat, 2021)

3.2 Inlace

Inlace představuje další důležitý makroekonomický ukazatel. Inlace je brána jako základní ukazatel nerovnováhy ekonomiky daného státu (Brčák et al., 2018, s. 147).

Inlace představuje celkové zvýšení cen v daném státě. Pokud si vezmeme průměrnou cenovou hladinu, která se oproti předchozímu období zvýší, tak se již bavíme o inflaci. Pokud uvažujeme o zvýšení cenové hladiny v daném státě, je tedy nutné si hned uvědomit, že inflace vlastně snižuje kupní sílu měny daného státu. Tedy za jednotku měny si koupím méně než před inflací. (Soukup et al., 2018, s. 30)

Je třeba nezaměňovat pouhé zvýšení ceny u určitého zboží za inflaci. Pokud se zvýší cena jahodových jogurtů, tak to nemusí znamenat, že se jedná o inflaci. Inlace, jak již bylo výše zmíněno, představuje změnu průměrné cenové hladiny, která se týká dané ekonomiky. Pokud se například zvýší cena jahodových jogurtů jedné značky, tak to nepředstavuje vypovídající hodnotu o změně ceny jogurtů jako takové. Stejně tak pokud budeme brát průměrnou cenovou hladinu, je třeba si uvědomit postup výpočtu. (Schiller, 2004, s. 117-118)

Lze se dle publikace Brčák et al. (2018, s. 147-148) setkat se třemi základními typy výpočtu cenových indexů:

- indexem spotřebitelských cen CPI,
- indexem cen výrobců PPI,
- cenovým deflátozem HDP nebo HNP.

3.2.1 Index spotřebitelských cen CPI (Consumer price index)

Výpočet indexem spotřebitelských cen je založen na vybraném souboru položek, u kterých je statisticky sledována změna cen. Soubor položek představuje výběr produktů a služeb, na které vynakládá domácnost své finance. Výběr těchto produktů spadá pod povinnost statistického úřadu, který provede šetření mezi domácnostmi. Produkty ve spotřebním koši by tedy měly představovat reprezentativní statistický soubor. Produktům jsou následně přiděleny určité váhy a je proveden výpočet průměrné cenové hladiny. (Soukup et al., 2018, s. 30-31)

Výpočet je proveden na základě Laspeyersova indexu: (Soukup et al., 2018, s. 31)

$$CPI_t = \frac{\sum \frac{p_t}{p_0} * p_0 q_0}{\sum p_0 q_0} * 100,$$

kde:

p_t => představuje cenu výrobku/služby v daném období;

p_0 => představuje cenu výrobku/služby v základním (referenčním) období;

$p_0 * q_0$ => je fixní vahou spotřebního koše, který je založen na základním období.

3.2.2 Index cen výrobců PPI (Producer price index)

PPI je založen na stejném principu jako CPI. Rozdílná je ovšem skladba spotřebního koše, ze kterého je PPI vypočítán. PPI dle ČSÚ v sobě obsahuje v zásadě více indexů, jedná se o ceny průmyslových výrobců, ceny stavebních prací, ceny zemědělských výrobců, ceny v lesnictví a ceny zemědělské půdy. (Pavelka, 2007, s. 137; ČSÚ, 2021a)

3.2.3 Deflátor hrubého domácího produktu

V poslední řadě lze cenový index spočítat pomocí deflátoru HDP. Zde již nepracujeme se spotřebním košem, jelikož HDP by měl zachycovat veškerou produkci statků a poskytování služeb daného státu. Deflátor získáme pomocí podílu nominálního HDP a reálného HDP vynásobeného stem. (Pavelka, 2007, s. 138)

Vzorec: (Pavelka, 2007, s. 138)

$$Deflátor_{HDP} = \frac{Nominální\ HDP}{Realný\ HDP} * 100$$

3.2.4 Míra inflace

Míru inflace následně vypočítáme za pomoci výše zmíněných cenových indexů. Míra inflace představuje zobrazení změny cenové hladiny mezi sledovanými obdobími, jelikož vypočtená průměrná cenová hladina sama o sobě nepředstavuje příliš směrodatný ukazatel. (Schiller, 2004, s. 124-125)

Výpočet: (Brčák et al., 2018, s. 147)

$$\pi_t(P_t) = \frac{P_t - P_{t-1}}{P_{t-1}} * 100,$$

kde:

P_t =cenový index běžného období;

P_{t-1} =cenový index základního období.

3.2.5 Příčiny inflace

Poptávková inflace:

Poptávková inflace vzniká při naplnění výrobní kapacity. Ve chvíli, kdy je poptávka po zboží vyšší, než trh/stát může poskytnout, tak dojde ke zvýšení cen nabízeného zboží (vlivem sníženého množství zásob), což vede k navýšení inflace. Jinak řečeno, pokud lidé stále chtějí nakupovat a mají stále dostatečnou zásobu peněz, ale dojde zboží, tak se zvedne cenová hladina. Tedy pokud jsou příliš velké vládní výdaje, investice firem, spotřební výdaje domácností i čistý export, tedy celkový nárůst agregátní poptávky, tak dojde po naplnění výrobních kapacit k inflaci. (Pavelka, 2007, s. 140-141; Schiller, 2004, s. 130)

Nabídková inflace:

Nabídková inflace neboli také nákladová inflace vzniká vlivem nárůstu výrobních faktorů. Dojde-li tedy k poklesu agregátní nabídky, tak se tím opět zvýší cenová hladina oproti předchozímu období. Například tedy dojde ke zdražení výrobního materiálu a tím dojde ke snížení produkce, čímž se sníží nabídka a následně dojde ke zvýšení ceny zboží, jelikož není možné uspokojit poptávku, která je stále stejná. (Pavelka, 2007, s. 140-141)

Setrvačná inflace:

Setrvačná inflace je spojována s pojmem „mzdově inflační spirála“. Jedná se o inflaci, která je způsobena očekáváním inflace ze strany zaměstnanců v příštích obdobích. Zaměstnanci při očekávání inflace vyvíjí tlak na zvýšení mzdy. Pokud k navýšení nominální mzdy dojde (aby byla vyrovnána inflace a reálná mzda zůstala nezměněná), dojde k navýšení agregátní nabídky a nabídkovému šoku. Ekonomika se ocitne pod potenciální úrovní, a aby předešla negativním dopadům, musí stát navýšit své výdaje, popř. zvýšit objem peněžní zásoby. Tímto dochází k opakujícímu se jevu a nárůstu cenové hladiny. (Pavelka, 2007, s. 142-143)

3.2.6 Typy inflací

Inflace lze následně dělit na více typů podle jejich velikosti.

Mírná neboli plíživá inflace se projevuje v hladině do deseti procent ($\pi < 10\%$). Tato inflace je pro ekonomické subjekty přijatelná. Při této inflaci dochází k nárůstu produktu nominálního i reálného a nedochází k překonání růstu produkce tempem růstu ceny. (Brčák et. al, 2018, s. 151)

Pádivá neboli cválající inflace nastává ve chvíli, kdy dojde k překonání výroby tempem růstu cen. V zásadě se pohybuje ve dvouciferných až trojciferných číslech. Dochází k negativním důsledkům inflace, jako je například ztráta hodnoty měny. (Pavelka, 2007, s. 145)

Hyperinflace je posledním typem inflace podle velikosti. Dochází k extrémní nestabilitě cen a ekonomiky státu. Peníze ztrácejí na hodnotě a zároveň již postrádají svou funkci. Tato inflace se pohybuje ve čtyř až víceciferných hodnotách. (Brčák et al., 2018, s. 152)

3.2.7 Dopady inflace

Z pohledu důchodů dochází při vyšší inflaci ke snížení jejich reálné hodnoty. Jestliže při inflaci zůstává nominální hodnota důchodu stále stejná, tak se reálná hodnota snižuje. Tedy například osoba s neměnným nominálním důchodem bude při inflaci schopna si pořídit stále méně zboží. (Schiller, 2004, s. 120-121)

Dále dochází ke znehodnocení úspor. Pokud si člověk uchovává určitý obnos peněz nebo tyto peníze vloží na spořicí účet, může dojít k tomu, že naspořené peníze budou mít například o polovinu nižší hodnotu, než kterou měly před vložením. Toto ovšem neplatí pro vlastníky reálných statků. Ty inflace nijak negativně neovlivní, naopak může dojít k růstu ceny těchto majetků. (Brčák et al., 2018, s. 158)

S inflací dochází k jevu s názvem „peněžní iluze“. Jedná se o iluzi, kdy si lidé myslí, že při růstu jejich nominálního důchodu došlo k nárůstu jejich reálného důchodu. Vlivem inflace ovšem následně dojde k tomu, že lidé si za svůj vyšší nominální plat koupí stejné množství zboží jako před zvýšením jejich platu. Následně se lidé cítí okradeni, a to se nazývá peněžní iluzí. (Schiller, 2004, s. 123)

Inflace vede také k přerozdělení majetku mezi dlužníky a věřiteli směrem k dlužníkům. Reálná hodnota z dlužné částky vlivem inflace silně poklesne. Toto nastává

hlavně u částek, které nejsou flexibilní, ale jsou pevně dané. Tedy dlužník následně vrací peníze s reálně nižší hodnotou, než s jakou mu byly zapůjčeny. (Soukup et al., 2018, s. 291)

Z pohledu firem se můžeme setkat s nejistotou při plánování investic. Firmy se snaží co nejlépe odhadnout reálné výnosy a reálné náklady. To ovšem s rostoucí mírou inflace může činit obtíže a následně firmy od investování odradit. (Pavelka, 2007, s. 148)

3.3 Nezaměstnanost

V rámci makroekonomických ukazatelů se nesmí opomenout nezaměstnanost. Nezaměstnanost představuje makroekonomický ukazatel úzce spojený s výkonností zkoumané ekonomiky. V době vysoké nezaměstnanosti se setkáváme s HDP pod úrovní potenciálního HDP a dochází k mrhání zdroji. Je potřeba vyjádřit, jak se nezaměstnanost hodnotí a jakým způsobem je možné, že v rozvinutých ekonomikách se lze setkat s nezaměstnanými, kteří chtějí pracovat, ale nemohou najít práci. (Samuelson a Nordhaus, 1995, s. 284-285)

3.3.1 Míra nezaměstnanosti

Míra nezaměstnanosti je podíl nezaměstnaných na pracovní síle. Pracovní síla představuje jak nezaměstnané, tak zaměstnané osoby starší 15 let. Zároveň tyto osoby musí být schopny nastoupit do zaměstnání do 14 dnů a aktivně práci vyhledávají. Tyto osoby představují ekonomicky aktivní obyvatelstvo. Osoby mladší 15 let, osoby v důchodovém věku aj. představují ekonomicky neaktivní obyvatelstvo.

Vzorec: (Pavelka, 2007, s. 116-117)

$$u = \frac{U}{L + U} * 100,$$

kde:

u – míra nezaměstnanosti;

U – nezaměstnaní;

L – zaměstnaní.

3.3.2 Přirozená míra nezaměstnanost

Ve chvíli, kdy ekonomika operuje na úrovni potencionálního produktu, se setkáváme s přirozenou mírou nezaměstnanosti. Tato nezaměstnanost je také definována jako nezaměstnanost, která neakceleruje růst inflace. V praxi se s ní příliš nesetkáme, a to z toho

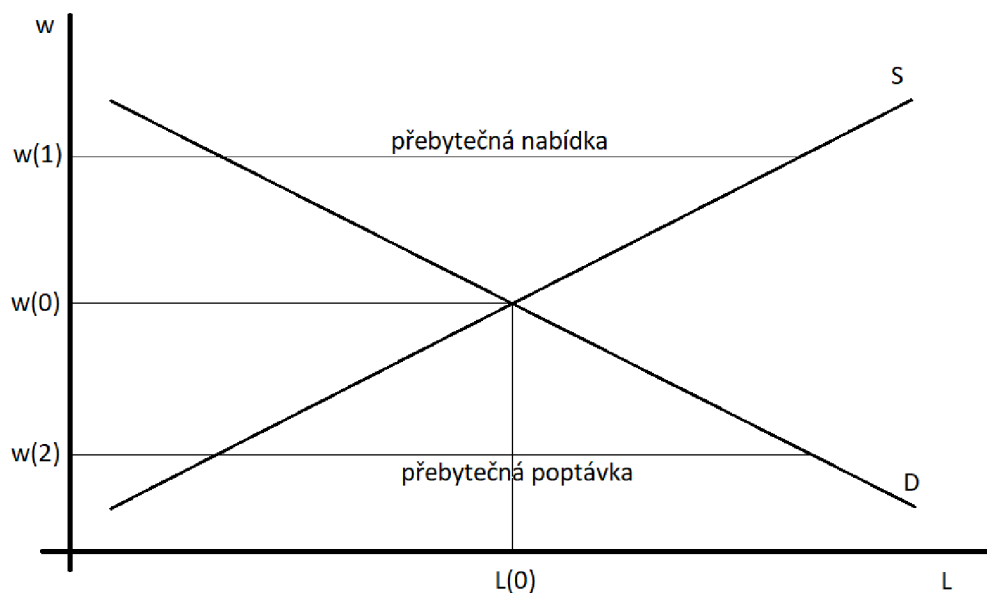
důvodu, že trh práce se neustále mění a dochází právě ke vzniku nezaměstnanosti. (Brčák et al., 2018, s. 163)

Je třeba si uvědomit, že přirozená míra nezaměstnanosti není rovna nule. Tato nezaměstnanost by měla být naplněna hlavně pomocí frikční a strukturální nezaměstnanosti a mělo by se tedy jednat o nezaměstnanost dobrovolnou. (Samuelson a Nordhaus, 1995, s. 288-290)

Dále stojí za to si definovat dobrovolnou a nedobrovolnou nezaměstnanost. Dobrovolná nezaměstnanost představuje stav, kdy osoba upřednostňuje volný čas před výkonem práce. V dokonalé rovnováze na pracovním trhu se lze setkat právě pouze s tímto druhem nezaměstnanosti. Oproti tomu nedobrovolná nezaměstnanost bývá způsobena nepružností mezd. Tedy osoby nejsou ochotny pracovat při dané reálné mzdě. Tento problém vzniká na základě opožděné reakce reálných mezd. (Buchtová et al., 2002, s. 67-68)

V níže uvedeném grafu je znázorněn střet poptávky a nabídky na trhu práce, kde si lze všimnout, že pokud je mzda ($w(1)$) vyšší než rovnovážná ($w(0)$), tak dochází k přebytečné nabídce práce a naopak. Pokud je mzda nižší ($w(2)$) než rovnovážná mzda ($w(0)$), tak dochází k přebytečné poptávce práce. (Soukup et al., 2018, s. 247)

Graf 1: Rovnováha na trhu práce

Zdroj: vlastní zpracování na základě Soukup et al., 2018, s. 247

3.3.3 Typy nezaměstnanosti

Frikční nezaměstnanost:

Frikční nezaměstnanost představuje běžnou nezaměstnanost, se kterou se setkáme i ve zdravé ekonomice. Tato nezaměstnanost je způsobena přechody mezi zaměstnáními, například vlivem stěhování obyvatel, přechodu studenta do zaměstnání, popř. přechodu ženy z mateřské dovolené do zaměstnání. (Samuelson a Nordhaus, 1995, s. 288)

Publikace Brčák et al. (2018, s. 166) uvádí, že se jedná o součást přirozené nezaměstnanosti.

Strukturální nezaměstnanost:

Strukturální nezaměstnanost, jak již název napovídá, vzniká strukturálními změnami na trhu práce. Tato změna nastává útlumem a rozkvětem různých odvětví ekonomiky. V případě, že je jedno odvětví ekonomiky v útlumu, popř. zaniká, tak dochází k nárůstu nezaměstnanosti u určitého typu specializovaného pracovníka. Tento pracovník se stane nezaměstnaným a musí dojít k jeho přesunu na místo, kde je ho potřeba nebo k jeho rekvalifikaci pro jinou práci. Tedy tato nezaměstnanost vzniká vlivem kvalifikační nebo oblastní rozdílnosti. (Pavelka, 2007, s. 119-120)

Cyklická nezaměstnanost:

Jedná se o obecně nízkou poptávku po práci, která poukazuje na špatný stav ekonomiky daného státu. Lze se s ní setkat například v obdobích recese ekonomik. (Samuelson a Nordhaus, 1995, s. 288-289)

3.3.4 Dopady nezaměstnanosti

Nezaměstnanost ovlivňuje HDP státu, ale zároveň životy mnoha lidí daného státu. Lze tedy dopady nezaměstnanosti dělit na dopady ekonomické a sociální. (Brčák et al., 2018, s. 167)

Jedním z dopadů je ztráta produktu. Zaměstnanost a možnost lidí zaměstnat představuje stav, kdy je stát na potencionálním produktu a lze ho ještě navýšit. Ovšem ve chvíli, kdy se nezaměstnanost zvyšuje, se ekonomika dostává pod úroveň potenciálního produktu, a tím se snižuje produkt jako takový. (Schiller, 2004, s. 105-106)

Nezaměstnanost dále může snížit stavy kvalifikovaných pracovníků a tím se produkt opět snižuje. S nezaměstnaností obyvatelstva je spojeno také navýšení státních výdajů na podpory nezaměstnaných. (Brčák et al., 2018, s. 167)

Sociální dopady nezaměstnanosti můžeme dělit dle vlivu na společnost nebo na jedince. Mezi dopady na jedince lze zařadit psychickou zátěž, alkoholismus, vyšší kriminalitu, poruchy chování, sebevražedné sklony aj. Negativním vlivem psychické zátěže je následně i zátěž na organismus dané osoby. Poté se lze setkat se zvýšeným zdravotním rizikem u nezaměstnaného obyvatelstva. (Buchtová et al., 2002, s. 130)

Společenské sociální dopady jsou následně celkový nárůst kriminality a drogové závislosti. To může vést k vyšší radikalizaci mezi skupinami nezaměstnaného obyvatelstva. (Brčák et al., 2018, s. 167-168)

3.4 Úroková míra

Úroková míra představuje cenu půjčených peněz. Jestliže si v praxi půjčíme určitý obnos peněz, například 100 Kč s úrokem 5 %, tak výše zmíněných 100 Kč nás bude ve výsledku stát 105 Kč. Úroková míra tedy představuje hodnotu půjčených peněz. Tuto cenu peněz platíme za to, že si od subjektu daný obnos půjčujeme, a tím omezujeme možnosti poskytovatele. Například pokud nám tedy půjčí oněch 100 Kč, tak sám přichází o možnost využít platidlo 100 Kč v dané chvíli, dokud mu danou částku nevrátíme. (Samuelson a Nordhaus, 1995, s. 260)

V praxi se lze setkat s různým spektrem úrokových sazeb.

Toto spektrum je tvořeno na základě různých druhů úroků vlivem:

- doby splatnosti,
- rizika,
- likvidity,
- administrativních nákladů.

(Samuelson a Nordhaus, 1995, s. 261)

3.4.1 Reálné a nominální úrokové sazby

V případě úrokové sazby se opět musíme zamyslet nad hodnotou nominální a reálnou. Vlivem inflace může dojít k znehodnocení úroku. Tedy pokud si člověk uloží na spořicí účet určitý obnos peněz s daným úrokem a inflace je vyšší než onen úrok, tak může dojít k tomu, že výsledné naspořené peníze budou mít nižší reálnou hodnotu, než byla očekávaná nominální hodnota, se kterou se do spoření pustil. Je proto důležité rozlišit mezi nominální a reálnou úrokovou sazbou. Nominální sazba je tedy hodnota, která nepočítá

s možnou inflací. Reálná sazba je hodnota sazby očištěná o inflaci. (Samuelson a Nordhaus, 1995, s. 262-263; Mankiw, 1998, s. 496-497)

3.4.2 Typy úrokových sazeb

V praxi se lze setkat s více typy úrokových sazeb.

Publikace Revenda (2011, s. 235-236) uvádí následující sazby:

- diskontní sazba,
- reeskontní sazba,
- krátkodobá úroková sazba z mezibankovních úvěrů,
- lombardní sazba,
- základní úroková míra,
- tržní úroková míra.

Pro potřeby této bakalářské práce si rozebereme repo sazbu, lombardní sazbu a diskontní sazbu.

Repo sazba – repo operace jsou bankovní operace, kdy dochází k výměně přebytku likvidní části účtu povinných minimálních rezerv za cenné papíry od ČNB. Po vypršení repo dohody je daná částka vrácena komerčnímu subjektu s úrokem z výše zmíněné repo sazby. Tímto způsobem se ČNB snaží regulovat nabídku peněz v oběhu. (Polouček, 2013, s. 220)

V České republice se setkáváme s repo úvěrem na dva týdny (ČNB, 2021b).

Lombardní sazba – lombardní sazba je sazbou, která se určuje pro lombardní úvěry. Lombardní úvěry jsou úvěry poskytované na základě cenných papírů bank, které o dané úvěry usilují. Tyto úvěry mohou mít podobu úvěrů přes noc. Jedná se především tedy o krátkodobé nouzové úvěry, které se využívají při nedostatečné likviditě bank. ČNB limituje objem těchto úvěrů pro komerční subjekty. (Revenda, 2011, s. 113)

Tedy tato sazba úročí likviditu, která je bankám poskytnuta s předběžnou repo smlouvou (ČNB, 2021b).

Diskontní sazba – představuje druh úročení diskontního úvěru. Diskontní úvěr je krátkodobý úvěr poskytnutý ČNB za účelem zbavení se přebytečné likvidity bank. Diskontní sazba bývá zpravidla nejnižší sazbou. Čerpání úvěru je limitováno ČNB a ovlivněno objemem držených cenných papírů. (Revenda, 2011, s. 235)

Jedná se o úročení peněz, které je nad rámec repo operací (Moneta, 2021).

Změnami diskontní sazby zároveň ovlivňuje centrální banka i sazbu, za kterou obchodní banky poskytují úvěry svým klientům (Brčák et al., 2018, s. 235).

3.4.3 Vztah mezi úrokovou mírou a inflací

Za pomoci výše zmíněných úroků dochází k regulaci inflace v ČR. Změny úrokových sazeb spadají pod monetární politiku každé země a za její pomoci dochází ke snižování a zvyšování poptávky po penězích v daném státě. Jestliže dojde k navýšení úrokové míry, tak se lidé i banky začnou zbavovat přebytečné likvidity tak, aby jim jejich nečinná likvidita vytvořila zisk z úroku. Na druhou stranu při vyšší úrokové míře je nevhodné si peníze půjčovat, jelikož se staly „dražšími“. Tímto způsobem dochází ke zvyšování a snižování oběživa v ekonomice. Funkci regulace úrokových měr většinou zastává centrální národní banka daného státu. Za pomoci dluhopisů a regulace úrokových měr stahuje peníze z ekonomiky, čímž snižuje inflaci. Emitací peněz dochází naopak k jejímu navýšení. (Brčák et al., 2018, s. 229-230)

3.5 Státní dluh

Státní dluh představuje zadlužení centrální vlády státu. Je třeba tento dluh nezaměňovat s veřejným dluhem. Veřejný dluh představuje zadlužení všech prvků, které tvoří veřejné finance státu. Do tohoto dluhu spadá tedy i samotný státní dluh. Dále do veřejného dluhu spadá dluh místní správy a samosprávy, dluhy parafiskálních fondů (např. zdravotní pojištění). (Dvořák, 2008, s. 79-80)

Státní dluh vzniká ze záporného salda státního rozpočtu. Jinak řečeno stát si určí svůj rozpočet, který představuje očekávané výdaje státu. Pokud jsou výdaje státu vyšší, než je státní rozpočet, hovoříme o schodku státního rozpočtu. Schodek státního rozpočtu představuje rozpočtový deficit. Čím je daný deficit vyšší, tak o tolik se zvýší státní dluh. Pokud příjmy státu převyšují rozpočet, hovoří se o přebytku. Přebytek zadluženost daného státu snižuje. (Pavelka, 2007, s. 221-223)

Zadlužení státní, a tedy i veřejné zadlužení, představuje zadlužení daňových poplatníků. Jedním z prostředků, jak snížit zadluženost státu, je navýšení daní. Pokud stát nechce zvyšovat daně, přistupuje k emitaci státních dluhopisů. V případě státních dluhopisů vystupuje stát jako dlužník a držitel dluhopisu jako věřitel. (Dvořák, 2008, s. 79 a 85)

Publikace Dvořák (2008, s. 86) uvádí následující typy dluhopisů:

- krátkodobé – doba splatnosti tohoto dluhopisu je v řádu měsíců a maximálně jednoho roku,
- střednědobé – doba splatnosti se zde pohybuje od jednoho roku do deseti let,
- dlouhodobé – doba splatnosti je delší deseti let.

Lze také dělit dluh dle držitelů státních obligací. Podle držitele státních dluhopisů dělíme dluh na vnitřní a vnější dluh. Dluh je domácí (neboli vnitřní) ve chvíli, kdy věřitelem je rezident daného státu ochotný koupit dluhopis v domácí měně. Dluh je zahraniční (neboli vnější) ve chvíli, kdy je držitelem nerezident ochotný koupit dluhopis státu, anebo dluh denominovaný v zahraniční měně. (Dvořák, 2008, s. 88-89)

Publikace Brčák et al. (2018, s. 226) dále představuje dělení podle obchodovatelnosti státních obligací. Obchodovatelné dluhy jsou například státní střednědobé a dlouhodobé dluhopisy, zahraniční emise aj. Neobchodovatelný dluh je hlavně zahraniční dluh, přesněji bankovní úvěry od Evropské investiční banky a korunové směnky pro úhradu účasti u IBRD. (Brčák et al., 2018, s.226)

3.6 Export a import

Vývoz a dovoz země představuje položku značně ovlivňující výkonnost dané země. Ve chvíli, kdy uvažujeme o mezinárodním obchodu, je třeba si uvědomit, že uvažujeme o ekonomice otevřené.

- Uzavřená ekonomika: $y = C + I + G$
- Otevřená ekonomika: $y = C + I + G + X - M$

Z výše uvedených vzorců je zřejmé, že při zahrnutí NX (čistý export) do vzorce dochází skrze import ke snižování celkového důchodu. Lze tedy říct, že import představuje odliv produktu ze země. (Schiller, 2004, s. 328)

Import je závislý na více determinantech. Prvním z nich je důchod země Y. Jestliže ekonomika státu prosperuje a jedná se o ekonomiku otevřenou, je pravděpodobné, že s nárůstem důchodu dojde k nárůstu importu. Při výpočtech se využívá mezní sklon k importu, který představuje závislost mezi růstem importu na změně důchodu. (Brčák et al., 2018, s. 69-70)

Dalším determinantem importu je změna měnového kurzu jak zahraničního, tak domácího. Tedy pokud posílí naše měna oproti měně jiné, stává se pro nás importované

zboží levnějším, a tím se import navýší. Stejně tak pokud oslabí měna zahraničí, opět se import z dané země k nám zvýší. (Samuelson a Nordhaus, 1995, s. 82-83)

Dále volba mezi domácími produkty a produkty dovezenými je závislá na relativních cenách produktů. To znamená, že pokud je cena obilnin za tunu levnější například v Polsku, je pro nás výhodnější využít dovezených obilnin než nákup domácích dražších obilnin. (Samuelson a Nordhaus, 1995, s. 82-83)

Dovoz i vývoz je následně ovlivněn také poptávkou jednotlivých trhů po daných produktech a statcích (Samuelson a Nordhaus, 1995, s. 82-83).

Vývoz je zrcadlovým obrazem dovozu. Rozdíl je v tom, že domácí produkt vývoz navyšuje a uvažuje se o něm pouze jako o autonomním činiteli, jelikož je ovlivněn hlavně poptávkou zahraničních osob na jejichž důchodu je náš vývoz závislý. (Schiller, 2004, s. 331)

3.7 Platební bilance

Pro potřeby této práce je zhodnocení importu a exportu nedostačujícím ukazatelem. Z tohoto důvodu je v práci uvedena platební bilance jakožto přesnější ukazatel globalizujících se ekonomik.

„Platební bilance je systematický zápis veškerých ekonomických transakcí mezi rezidenty a nerezidenty sledované země za určité časové období.“

(Pavelka, 2007, s. 182)

Metodika sestavování platební bilance je tvořena Mezinárodním měnovým fondem. Od roku 2014 se platební bilance sestavuje podle metodiky BPM6, která je v pořadí metodik šestým vydáním. Tato metodika je sladěna se systémem národních účtu ESA 2010. (Soukup et al., 2018, s. 39)

Platební bilance představuje zápis ekonomických transakcí jak reálných, tak i finančních. Pod reálnými transakcemi si lze představit například přímo určitý druh zboží, dejme tomu auto. Finanční transakce představují přesuny kapitálu. Tyto zmíněné toky jsou následně zaznamenávány do platební bilance, která představuje jakési účetnictví dané země v rámci mezinárodního ochodu. (Soukup et al., 2018, s. 39-41)

Z horizontálního pohledu je platební bilance rozdělena do čtyř hlavních účtů:

- běžný účet,
- kapitálový účet,
- finanční účet,

- čisté chyby a opomenutí.

(Brčák et al., 2018, s. 197-198)

Z pohledu vertikálního jsou účty následně rozděleny do dvou skupin na základě ovlivnění bilancí:

- kreditní – zaznamenaný přírůstek – zlepšuje bilanci,
- debetní – zaznamenaný přírůstek – zhoršuje bilanci.

(Brčák et al., 2018, s. 197-198)

Běžný účet se dělí na další čtyři bilance. Tyto bilance jsou obchodní bilance, bilance služeb, bilance výnosů a bilance běžných převodů. (Brčák et al., 2018, s. 199)

Obchodní bilance (Soukup et al., (2018, s. 40) uvádí název bilance zboží) zaznamenává export a import dané země. Jedná se tedy o čistý export.

Bilance služeb zaznamenává poskytování a nákup služeb v rámci mezinárodního obchodu. Sem budou například patřit služby dopravce, turistické služby, bankovní služby, aj. (Brčák et al., 2018, s. 199)

Bilance prvotních důchodů podle Pavelky (2007, s. 183) představuje bilanci zachycující důchody z vlastnictví – tedy úroky, mzdy aj. Toto rozvíjí Soukup et. al. (2018, s. 41) slovy, že se jedná o příjmy rezidentů daného státu za práci ze zahraničí, důchod z investic v podobě dividend, aj.

Bilance druhotných důchodů je bilancí, která zaznamenává daně z příjmů a majetku, obsahuje sociální platby a plnění, toky z plateb mezinárodním organizacím, aj. (Soukup et al., 2018, s. 41).

Kapitálový účet zaznamenává kapitálové transfery a nedělí se na další bilance jako to bylo u předchozího běžného účtu (Pavelka, 2007. s. 183).

Třetí účet, tedy **účet finanční**, v sobě obsahuje hlavně následující položky: přímé zahraniční investice (podíly zahraničního investora vyšší jak 10 %), portfoliové investice (to jsou investice pod 10 % podílu na základním kapitálu), finanční deriváty (forwardy, futures aj.), ostatní investice (vklady a úvěry obchodní či bankovní) a jako poslední z tohoto účtu jsou rezervní aktiva (devizové rezervy centrální banky) (Soukup et al., 2018, s. 41).

Poslední účet představuje „**Čisté chyby a opomenutí**“. Tento účet zajišťuje vyrovnání bilance v případě nerovnosti, která vzniká hlavně z metodologických nepřesností, časového nesouladu a jiných důvodů (Soukup et al., 2018, s. 41).

3.8 Hospodářské cykly

Sledování hospodářských cyklů vychází z pozorování fluktuací reálného produktu od produktu potenciálního. Právě tyto fluktuace, rozdíly mezi potenciálním a reálným produktem, se nazývají produkční mezery. Tyto fluktuace okolo potenciálního rostoucího produktu se dělí do čtyř cyklických fází, které popisují změny okolo trendu potenciálního produktu. (Brčák et al., 2018, s. 211-214)

Fáze dle publikace Brčák et al. (2018, s.211-214):

1. Fáze expanze: Fáze expanze se vyznačuje růstem mezd i zisků firem a spotřeby statků a služeb. V závislosti na tom roste produkce i zaměstnanost. Stát má vyšší zisky.

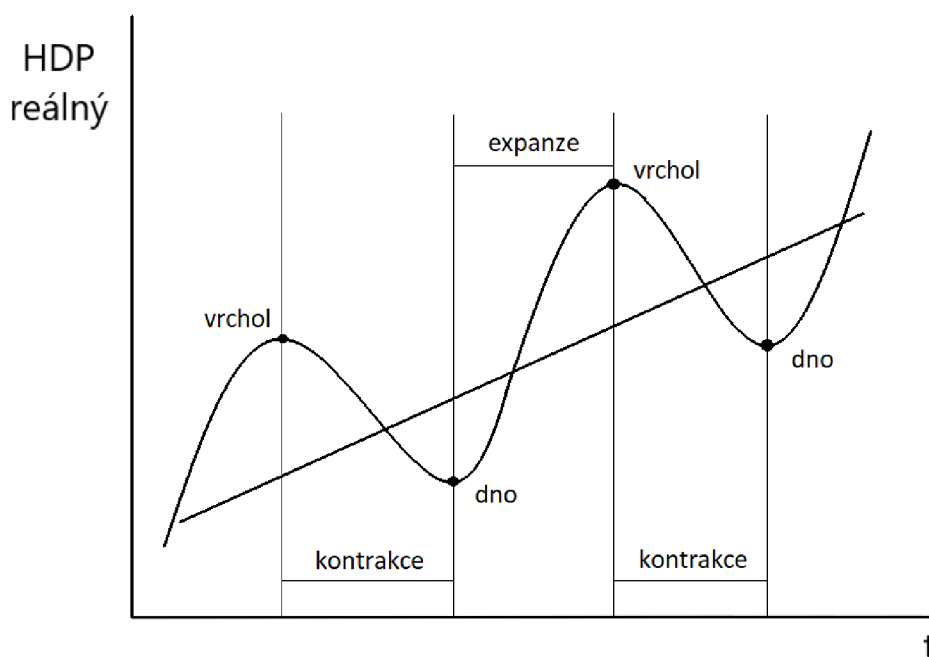
2. Fáze vrcholu: Fáze vrcholu se vyznačuje tím, že reálný produkt se pohybuje nad trendem potenciálního produktu. Ekonomika již zpomaluje. Je vysoká zaměstnanost a výrobní faktory jsou poptávány i v zahraničí. Nabídka převyšuje poptávku.

3. Fáze kontrakce: Fáze kontrakce nebo také recese se vyznačuje zpomalením ekonomiky a poklesu produktu. Tato fáze se vyznačuje dvěma po sobě jdoucími čtvrtletími s poklesem produktu. Klesá zisk firem. V tomto období se firmy zbavují zaměstnanců, firmám rostou zásoby. Firmy mají snahu snižovat náklady i investice a projevuje se cenová nestabilita.

4. Fáze dna: Ve fázi dna se reálný produkt nachází pod potenciálním produktem. Ceny i produkt jsou na svém minimu. Tato fáze představuje spodní hranici produktu a zároveň odrazový můstek pro obnovení ekonomiky.

(Brčák et al., 2018, s. 211-214)

Graf 2: Čtyřfázový model ekonomického cyklu

Zdroj: vlastní zpracování na základě Brčák et al., 2018, s. 212

3.9 Hospodářská recese 21. století

Pro účely této bakalářské práce je potřeba shrnout alespoň obecně vznik a průběh hospodářské recese a její dopady na světovou ekonomiku.

Hospodářská recese neboli také „Velká recese“ byla z počátku pouhými náznaky blížící se krize. V zásadě se za počátek považují americké hypoteční půjčky. V Americe se do roku 2007 využívalo stále větší množství hypoték, kdy docházelo k půjčování i lidem, kteří nebyli důvěryhodnými příjemci. Jednalo se o velký rozmach hypotečních půjček z důvodu myšlenky velkého zhodnocení nemovitostí. Ve chvíli, kdy poté bublina s cenami nemovitostí praskla, se již ozvaly první náznaky krize. Peníze, které byly půjčeny, nebylo možné získat zpět. A došlo ke krizi. Americká krize následně v roce 2008 vzala většinu rozvinutých ekonomik s sebou z důvodu, že ovlivnila mezinárodní obchod skrze komoditní položky, které v tu chvíli zaznamenaly obrovský nárůst cen za pomoci spekulativních obchodů. V roce 2009 již bylo zjevné, že se jednalo o recesi, která ovlivnila většinu světa. (Kohout, 2010, s. 11-85)

Česká republika měla do roku 2007 také bublinu na trhu nemovitostí a zároveň v roce 2008 byla ovlivněna právě narušeným mezinárodním obchodem a zahraničními investicemi,

které se staly kritickými v tomto ohledu. Bublina na trhu nemovitostí v ČR ovšem neměla stejný charakter, ale spíše se jednalo o přirozený proces zpomalení ekonomiky vlivem nasycení trhu. Zásadní byla změna mezinárodního obchodu a akciového trhu pro ČR. (Kohout, 2010, s. 11-85)

V souvislosti s obecnou recesí Mankiw (1998, s. 672) uvádí, že při očekávání recese snižují obyvatelé daného státu své výdaje v očekávání nečekaných výdajů. Tím dojde k poklesu agregátní poptávky a firmy se musí následně také uskromnit, dojde tedy k propouštění zaměstnanců a snížení produkce. Tímto způsobem dojde ještě k většímu poklesu národního produktu. (Mankiw, 1998, s. 672)

3.10 COVID-19

COVID-19 je onemocnění způsobené virem SARS-CoV-2. Toto onemocnění se vyznačuje horečkami, potížemi s dýcháním, bolestí svalů a únavou. U osob vyššího věku a osob s chronickým onemocněním může mít COVID-19 těžší průběh a končit i smrtí. (MZČR, 2021)

Toto onemocnění mělo vliv na silný útlum ekonomiky v zemích Evropské unie počátkem roku 2020. Následkem tohoto onemocnění dochází k zavedení karanténních opatření, která vedou k útlumu v oblasti gastro průmyslu, cestovního ruchu, turismu, dopravy, aj. Zároveň došlo ke zvýšení nezaměstnanosti vlivem omezení výše zmíněných průmyslů. (Benecká, 2020)

V prosinci koncem roku 2019 byly hlášeny první případy virového plicního onemocnění ve Wuhan. V tuto dobu zatím nikdo nedokázal odhadnout dopady „netypického“ virového onemocnění v Číně, které způsobovalo zápal plic. V tuto dobu zatím nebyla příčina zápalu plic příliš známa. Teprve během ledna roku 2020 bylo zjištěno, že se jedná o onemocnění způsobené novým typem koronaviru, který byl do té doby považován za vir, který se na lidi přenášel pouze ve vzácných případech. V návaznosti na to WHO vydala informační balíček s doporučeními, jak se vyrovnávat s nově se šířícím onemocněním. (WHO, 2022)

Leden roku 2020 je významný také tím, že je spojován s prvním úmrtím v Číně způsobeném právě novým koronavirem. Následně došlo k prvnímu oficiálně potvrzenému případu dovezeného koronaviru z Číny, a to v Thajsku. Docházelo k prvním spekulacím ohledně přenosu koronaviru mezi lidmi a také k debatám ohledně existence infekčních lidí, u kterých nejsou zřejmé symptomy. Následovaly další země Asie s hlášenými nakaženými,

jako je Japonsko a Jižní Korea. 16. ledna 2020 Světová zdravotní organizace vydává první výstrahu o možném epidemickém šíření nového onemocnění s doporučením ohledně sledování mezinárodních cest, preventivních opatření před nákazou aj. (WHO, 2022)

S blížícím se koncem ledna roku 2020 jsou hlášeny první nákazy v oblasti EU a Spojených arabských emirátů od lidí, kteří přicestovali z Wuhanu. Jsou vydána doporučení státům EU, aby se připravily na možné propuknutí pandemie. V USA se také objevuje první případ nákazy koronavirem. (WHO, 2022)

Během února roku 2020 došlo k vydání doporučení organizací WHO v souvislosti s postupem ochrany proti koronaviru. Hlavními doporučeními bylo sledování nakažených a jejich kontakty, karantény, a celkově byl kladen velký důraz na informovanost ohledně výhod spojených s nefarmaceutickými ochranami proti koronaviru. Tedy ochrany jako je povinné nošení roušek, později hlavně respirátorů, a pravidelné dezinfikování rukou. Velký význam také začíná být kladen na laboratorní testování pozitivitu v souvislosti s koronavirem. V tomto měsíci došlo také k první naze v oblasti Afriky, přesněji v Egyptě. (WHO, 2022)

V březnu roku 2020 WHO vyhlásila, že epicentrem pandemie se stává Evropa. Státy EU jsou nyní motivovány k většímu nákupu ochranných pomůcek a dochází k ochromení průmyslu a služeb. Ochromení je způsobeno preventivní ochranou pracovníků i nárůstem nakažených. Mezi preventivní opatření je řazena i hromadná karanténa neboli „Lockdown“, která byla relativně hojně využívána. Svět se snaží o urychlení vývoje prvních vakcín proti koronaviru a jsou tvořeny plány pro zpřístupnění daných vakcín pro většinu populace. Jsou posilovány produkce ochranných pomůcek. (WHO, 2022)

S nástupem onemocnění způsobeného novým koronavirem se významně změnilo fungování lékařské sféry. V zasažených státech docházelo k podpoře testovacích center, k nákupům ventilátorů pro záchranu nakažených, nákupům dalších ochranných pomůcek, bylo vymezeno velké množství lůžek v izolovaných částech nemocnic, a celkově došlo k velkému zatížení až přetížení zdravotnických systémů. Vzhledem k nutnosti co nejrychlejšímu vyvinutí vakcíny byly uvolňovány velké finanční prostředky také pro účely vědeckého výzkumu. Tímto způsobem došlo k silné podpoře zdravotnictví jako takového. (Sarkodie a Owusu, 2020, s. 4-5)

Snaha států o stabilizaci ochromené ekonomiky byla skrze například podpory firem, které měly obdržet v případě omezení jejich podnikatelské činnosti určité podpory. Zároveň se státy chtěly spoluúčastnit na podpoře zadlužených obyvatel, kteří se v době covidové

krize stali platebně neschopnými. Státy se snažily také oživit poškozený trh práce. Objevily se různé formy monetárních a fiskálních politik státních pokusů o vyrovnání se s krizí, která dosud měla pouze rozměr omezení několika oblastí ekonomiky. Další dopady na ekonomiky států se mohou projevit až s postupem času. (Sarkodie a Owusu, 2020, s. 5-9)

4 Vlastní práce

4.1 Představení států

4.1.1 Česká republika

Česká republika se nachází ve středu Evropy. Dle státního zřízení se jedná o parlamentní republiku, v jejímž čele stojí prezident. Oficiálním rokem vzniku České republiky je rok 1993, kdy došlo k rozpadu Československé republiky. Česká republika sousedí s Německem, Polskem, Rakouskem a Slovenskem. Česká republika se rozprostírá na půdě o rozloze 78 868 km² a měnou je Koruna česká. Členem EU je ČR od roku 2004. (Evropská unie, 2022a) Počet obyvatel České republiky byl v roce 2020 okolo 10,70 milionů obyvatel (ČSÚ, 2021b).

Největší význam v české ekonomice představuje průmysl, který zastává 30,2 %. Z pohledu zahraničního obchodu zastává hlavní roli obchod v rámci EU. Export v rámci EU představuje 84 %. Nejvýznamnějšími exportními partnery je Německo (32 %), Slovensko (8 %) a Polsko (6 %). Export ČR mimo EU směřuje hlavně do Spojených států a Ruska. Import České republiky opět probíhá hlavně ze zemí EU. Partnery pro import jsou hlavně Německo (29 %), Polsko (9 %) a Slovensko (6 %). Dovoz ze států mimo Evropskou unii provádí hlavně Čína (8 %) a Spojené státy (2 %). (Evropská unie, 2022a)

4.1.2 Rakousko

Rakouská republika se stejně jako Česká republika nachází ve střední Evropě. Státní zřízení Rakouska je federativní parlamentní republika. Hlavou státu je v tomto případě prezident a v čele vlády stojí kancléř. Vznik Rakouské republiky se datuje k 1918, kdy došlo k rozpadu Rakouska-Uherska. Rakousko sousedí se Švýcarskem, Lichtenštejnskem, Itálií, Slovinskem, Maďarskem, Slovenskem, Českou republikou a Německem. Rakousko má rozlohu okolo 83 879 km² a měnou je Euro, které Rakousko přijalo v roce 1999. Členem EU je Rakousko od roku 1995. (Evropská unie, 2022b) V roce 2020 se populace pohybovala okolo 8,93 milionů obyvatel (Eurostat, 2022c).

Na rozdíl od České republiky je pro rakouskou ekonomiku nejvýznamnější velkoobchod a maloobchod, doprava, ubytování, stravování a pohostinství s 22,9 %, v závěsu ihned za touto oblastí je průmysl s 22 %. Z pohledu zahraničního obchodu opět dominuje obchod uvnitř EU. Export uvnitř EU představuje 71 % jejich celkového vývozu a

hlavními partnery jsou Německo (30 %), Itálie (6 %) a Slovensko (5 %). Hlavními partnery pro vývoz mimo EU jsou Spojené státy a Švýcarsko. Import ze zemí EU opět zastává dominantních 78 %. Dovoz probíhá hlavně z Německa (41 %), Itálie (6 %), Česka (4 %) a Nizozemí (4 %). Hlavními partnery pro dovoz mimo státy EU jsou Čína a Švýcarsko. (Evropská unie, 2022b)

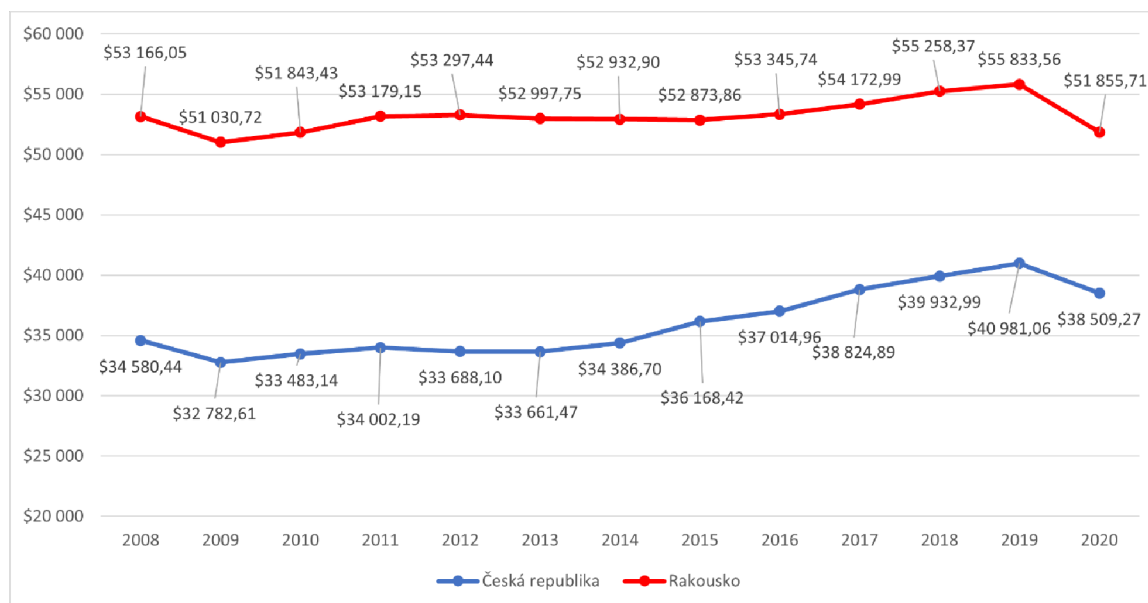
4.2 Komparace vybraných makroekonomických ukazatelů

Pro účely praktické části této práce je potřeba graficky i tabulkově zobrazit a porovnat makroekonomické ukazatele, které jsou popsány v teoretické práci. Data jsou zpracována z let 2008-2020 a čerpána ze státních institucí a věrohodných zdrojů.

4.2.1 Porovnání HDP

Pro srovnání hrubého domácího produktu je předložen graf vytvořený z údajů ze Světové banky. Údaje pro lepší srovnání jsou v podobě přepočtené na obyvatele a v paritě kupní síly se stálými cenami z roku 2017.

Graf 3: HDP Rakouska a České republiky v přepočtu na obyvatele a v paritě kupní síly v mezinárodních dolarech k roku 2017

Zdroj: vlastní zpracování na základě International Comparison Program, World Bank, 2022

Na znázorněném grafu lze vidět dvě křivky, které zobrazují HDP zvolených států. Na první pohled si lze všimnout dvou zásadních propadů, a to hlavně v roce 2009 a v roce 2020.

První velký propad v roce 2009 byl způsoben velkou recesí, která se objevila v roce 2007 a ze Spojených států se šířila i do států Evropské unie, a její efekty způsobily výše zmíněný propad. Podle ČNB (2009, s. 19) byl rok 2008 typickým rokem sestupu ekonomiky z hospodářského vrcholu. Dochází k výraznému zpomalení růstu HDP, což je připisováno hlavně silně zasažené zahraniční poptávce. Ke sníženému růstu zároveň přispívala menší tvorba hrubého kapitálu, byla zároveň snížena spotřeba domácností a také vládní výdaje již tolik nepřispívaly k růstu hospodářství. Vše poukazuje na ještě hlubší propad, který lze očekávat v roce 2009 (ČNB, 2009, s. 19). Obavy se opravdu naplnily a dochází k dalšímu propadu HDP. Česká otevřená ekonomika dostává tvrdý úder způsobený nižší zahraniční poptávkou, která zároveň negativně ovlivňuje i investice. ČR se tak přidává k všeobecnému propadu HDP, který je vidět v celé oblasti EU. Propad české ekonomiky by byl ještě hlubší, ale díky protikrizovým opatřením v zahraničí k závažnějšímu propadu nedošlo. Spotřeba domácností byla v tomto roce stabilnější a české ekonomice tak zajistila alespoň částečnou stabilitu. Ve třetím čtvrtletí dochází ke zpomalení poklesu české ekonomiky a jsou vydávány úsporné balíčky pro rok 2010. Postupně tak dochází ke stabilizaci. I tak byl HDP v roce 2009 oproti 2008 o zhruba 1,7 tisíce mezinárodní měnové jednotky na jednoho obyvatele nižší. (ČNB, 2010b, s. 20-21)

V roce 2010 se následně česká ekonomika začíná zotavovat, a to v závislosti na zotavující se německé ekonomice, která je obchodním partnerem pro ČR. Spotřeba domácností zůstává stále utlumena – což souvisí se špatně se vyvíjející situací na trhu práce. Tvorba fixního kapitálu se i nadále potýká s problémy ekonomické krize a k růstu HDP přispívá počátkem roku 2010 spíše záporně. Ke konci roku 2010 se tato situace ovšem zlepšovala. (ČNB, 2011, s. 20-21)

Dle Grafu 3 lze vidět, že od roku 2010 byl v ČR spíše stabilní růst. Vyjma roků 2012 a 2013, které byly podle ČNB (2013, s. 19) ovlivněny fiskální konsolidací v ČR a dluhovou krizí v EU.

Zásadní propad v HDP je po stabilním vývoji do roku 2019 přerušena dopadem pandemie koronaviru, která zasáhla počátkem roku 2020 Evropskou unii. Do té doby rostoucí ekonomika ČR prudce zpomalila vlivem snížené zahraniční poptávky a zároveň vlastních potíží v určitých oblastech ekonomiky, které byly zpomaleny, anebo úplně odstaveny vlivem pandemie (průmysl, turismus, pohostinství). Pandemie silně působila i na spotřebu domácností a tvorbu fixního kapitálu, kdy se vlivem nejistoty z vývoje pandemie snížily investice. Stát musel zároveň vytvořit rozpočtová opatření na ochranu daných

odvětví. Kolísání vývoje HDP v průběhu roku bylo způsobeno uvolněním protikoronavirových opatření v letních měsících. Toto uvolnění již nicméně nedokázalo ovlivnit sníženou zahraniční poptávku. Z Grafu 3 lze vysledovat, že následný pokles byl okolo 2,5 tisíce mezinárodních peněžních jednotek na osobu z roku 2019 na rok 2020. (ČNB, 2021c, s. 14-19)

V Rakousku probíhá vývoj a dopady krize dosti podobně jako v České republice. Rakouská ekonomika zpomaluje v roce 2008 o něco rychleji než ekonomika česká. Negativní jevy jako je nižší spotřeba domácností, nižší investice aj. jsou v zásadě stejné jako v ČR. Silný zásah Rakousko zaznamenává hlavně v cenách nemovitostí, kdy stavební práce (investice do nich) silně oslabují. Cena ropy, která je silně ovlivněna krizí ve Spojených státech ovlivňuje společně s nejistotou automobilový průmysl, kdy OeNB uvádí pokles nově registrovaných aut až o 20 %. Krize silně ovlivňuje bankovní sektory, kdy soukromí investoři převádí svůj majetek (investice, peníze) ze zahraničních bank do bank domovských, a tím přispívají k destabilizaci bankovního sektoru. (OeNB, 2009, s. 29-31)

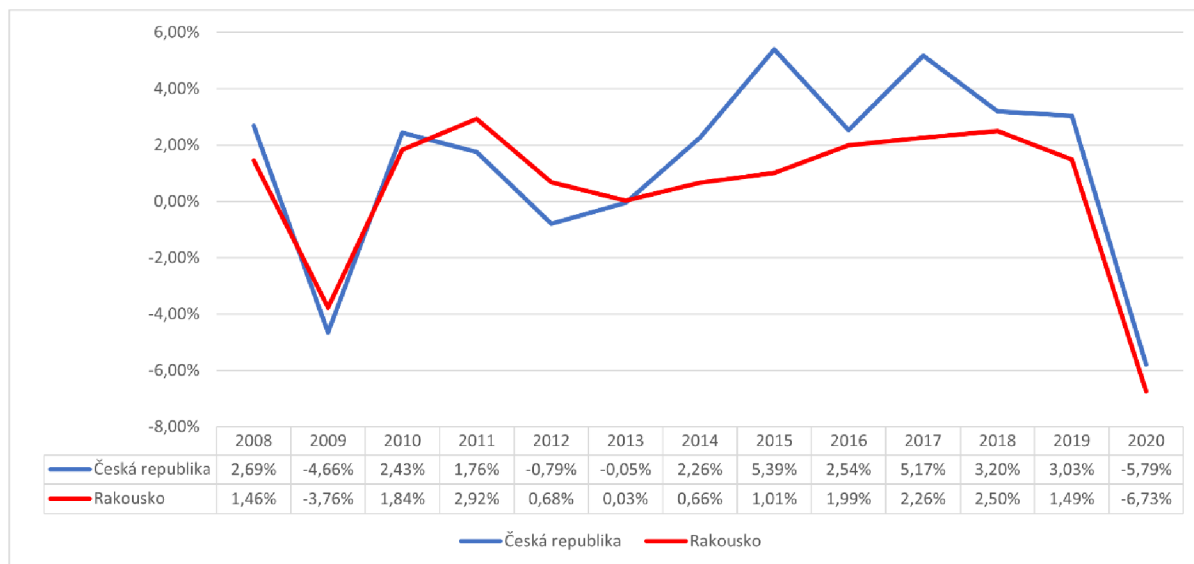
V roce 2009 dochází také ke stabilizaci ekonomiky skrze zásahy monetární i fiskální politiky. Pozitivně přispívá v Rakouských zemích také zavedení „šrotovného“, které mělo přispět k oživení ekonomiky. V první polovině roku 2009 byly jediným komponentem přispívajícím alespoň k lehkému růstu HDP veřejné výdaje. Následně dochází ke stabilizaci světového obchodu, který je tažen hlavně Asií, a tím k ustálení kontrakce mezinárodního obchodu způsobené krizí. (OeNB, 2010, s. 26-29)

I přesto je propad HDP okolo 2,1 tisíce jednotek mezinárodní měny na jednoho obyvatele.

Druhá ekonomická krize zasáhla Rakousko podobně jako Českou republiku v březnu roku 2020. OeNB uvádí, že vlivem pandemie a uzavření hranic byl silně zasažen jejich dodavatelský řetězec i poptávka po zboží a službách. Oba tyto faktory silně ovlivnily jejich průmysl. Služby byly silně omezeny skrze protikoronavirová opatření. Jelikož je Rakousko silně závislé na zahraničních turistech v letních i zimních měsících, tak bylo ovlivněno i zakazy a cestovními opatřeními okolních států. Podzimní vlna již tolik nezasáhla průmysl a obecně tolik neovlivnila rakouskou ekonomiku. I tak byl stále propad HDP Rakouska markantní, a to skoro o 4 tisíce mezinárodních jednotek měny na jednoho obyvatele z roku 2019 na rok 2020, což je mnohem významnější pokles, než se kterým se setkala Česká republika. (OeNB, 2021, s. 26-30)

Pro další ilustraci vývoje HDP v České republice a Rakousku je v práci uveden meziroční růst HDP daných států. V tabulce je meziroční růst očištěn o inflaci pro přesnější vyhodnocení údajů (ověřeno na základě informací ze statistických úřadů daných států).

Graf 4: Meziroční růst HDP v letech 2008-2020

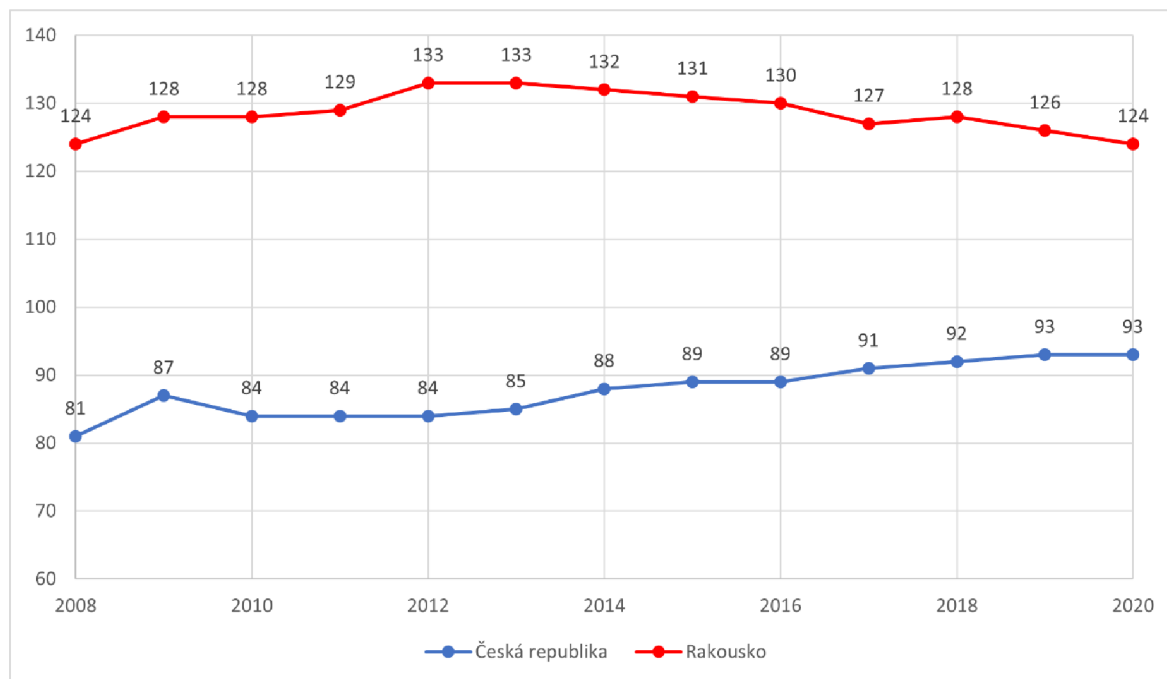
Zdroj: vlastní zpracování na základě International Comparison Program, The World Bank, 2022

Podle Grafu 4 z rozdílu mezi lety 2008 a 2009 lze vidět, že ekonomika České republiky byla poměrně více zasažena velkou recesí než Rakousko. Česká republika zaznamenala propad HDP o 4,66 % na rozdíl od Rakouska, kde byl pokles pouze o 3,76 %. V letech 2014 až 2019 se Česká republika může pochlubit rychlejším růstem ekonomiky. Následně významnější propad zaznamenává Rakousko při koronavirové ekonomické recesi. Podle Grafu 4 si lze všimnout, že ekonomický propad byl z pohledu meziroční změny dokonce podstatně vyšší v obou státech než při velké recesi. Rakousko se propadlo o významných 6,73 %, oproti tomu Česká republika zaznamenala propad o procento nižší, a to o 5,79 %. Autor práce se domnívá, že rozdílnost propadu je dána podstatou krize a hlavními orientacemi ekonomik. V případě velké recese byl propad pro Českou republiku závažnější, a to z důvodu vyšší závislosti na zahraniční poptávce a průmyslu jako takovém. V koronavirové recesi se zatím jeví propad rakouské ekonomiky jako větší, a to z důvodu vyšší závislosti na službách, přesněji turismu, pohostinství, aj.

Pro porovnání si lze v Grafu 5 povšimnout také zobrazení HDP v přepočtu na osobu v PPS. Graf 5 byl autorem vytvořen ze dvou zdrojů, a to z důvodu nenavazujících dat mezi roky 2007-2009, kdy byla změna metodiky a v předcházejícím časovém úseku Eurostat

nerevidoval cenovou hladinu. Údaje mezi těmito roky tedy mohou být zkresleny. I v Grafu 5 je ovšem možné si povšimnout silné rostoucí tendence mezi roky 2016-2020 v případě ČR. V případě Rakouska výrazněji klesající tendence prakticky od roku 2013.

Graf 5: HDP v přepočtu na osobu v PPS v letech 2008-2020

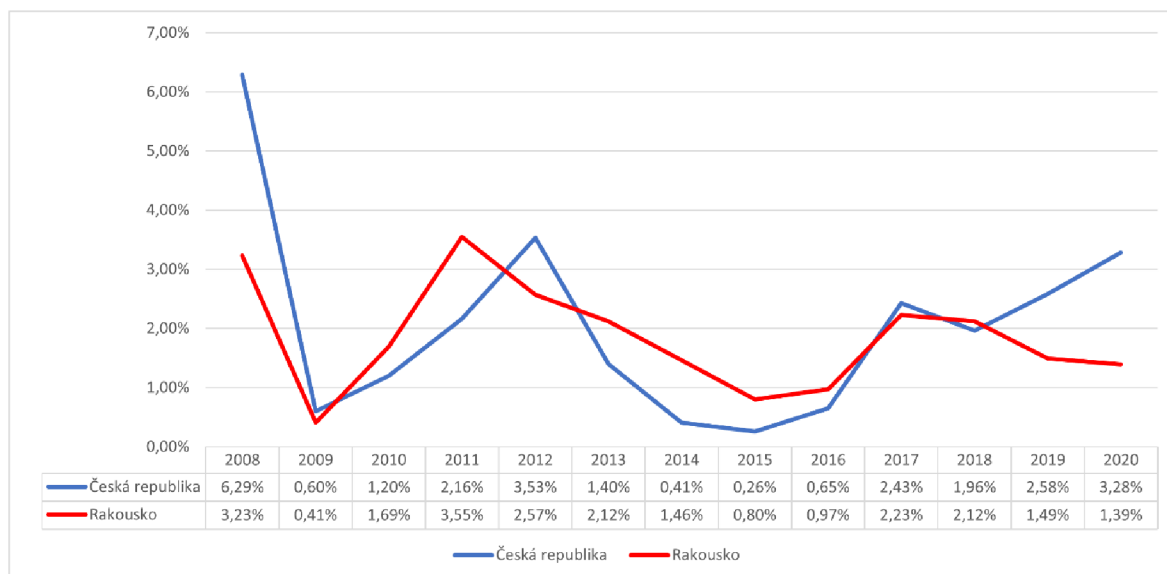

Zdroj: vlastní zpracování na základě Eurostat, 2022a; ČSÚ, 2012

4.2.2 Porovnání inflace

Ke srovnání inflace je v práci využíván harmonizovaný index spotřebitelských cen. Jedná se o index, který je pomocí Eurostatu sestaven tak, aby dokázal porovnávat cenovou hladinu mezi dvěma a více evropskými státy. Možnost tohoto porovnání je zajištěna na základě sjednocených definic objektů, které jsou k výpočtu využívány. (Eurostat, 2022b)

Graf 6: Průměrná roční míra inflace (HICP)

Zdroj: vlastní zpracování na základě Inflation, 2022a, b

V Grafu 6 lze vidět, že se v roce 2008 inflace pohybovala okolo 6,29 %, Česká národní banka dokládá, že hlavní příčinou relativně vysoké inflace byly změny v regulovaných cenách a nepřímých daních. Regulované ceny se zvyšovaly hlavně vlivem nárůstu cen nájemného, cen plynu, elektřiny i tepla. (ČNB, 2010b, s. 18)

V roce 2009 již takový cenový nárůst nezaznamenáváme. Naopak se setkáváme s velice nízkou inflací, která se pohybuje pouze okolo 1 %. Takto nízká inflace je dána hlavně poklesem cen potravin, automobilů i pohonných hmot (ČSÚ, 2010). Právě nízká inflace byla doznívajícím odrazem změn regulovaných cen z předešlého roku (ČNB, 2010b, s. 21). Od tohoto roku zažívala inflace lehké fluktuace, ale nedocházelo k zásadním výkyvům.

V Rakousku můžeme vidět o něco stabilnější vývoj inflace. Ovšem větší pokles můžeme zaznamenat také v roce 2009, a to dokonce až na hodnotu 0,41 %. OeNB připisuje tento jev hlavně nejisté situaci na trzích a zásadnímu zpomalení dynamiky cen vlivem ekonomické recese. Rakousko a Evropská unie na takto nízkou inflaci reaguje pomocí monetární politiky. V tomto případě je zajišťovaná likvidita pro navýšení inflace a stabilizaci nejistého bankovního sektoru. (OeNB, 2010, s. 22) Dále také nedochází k žádným zásadním výkyvům.

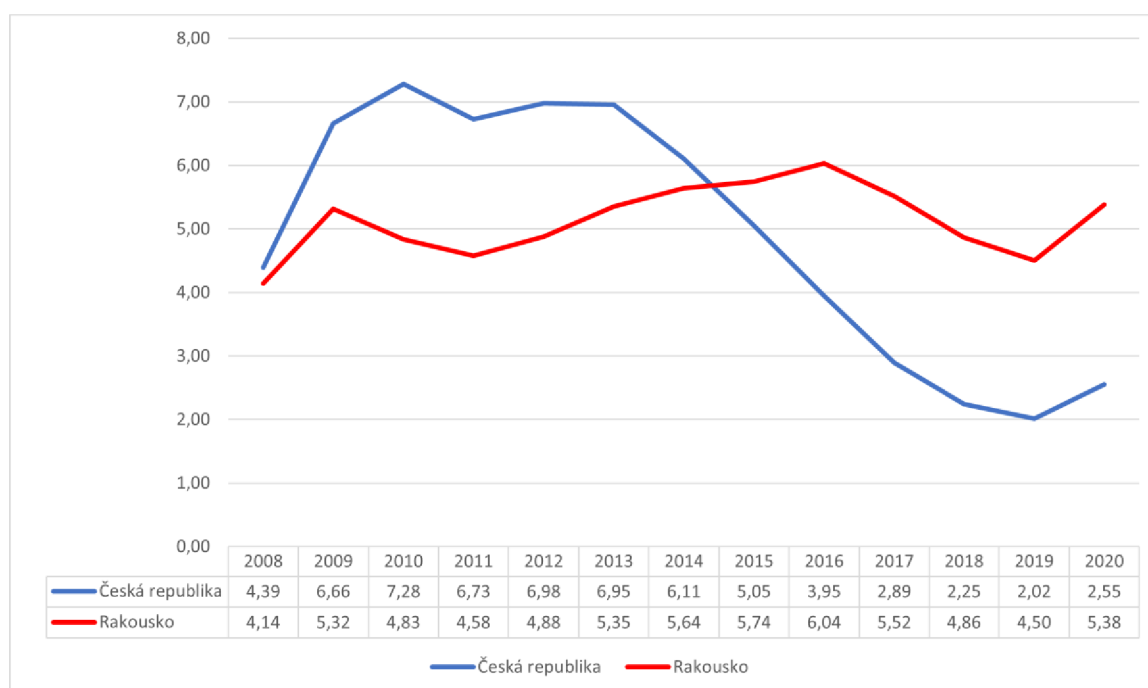
Vlivem koronavirové krize v roce 2020 nedošlo k výraznému nárůstu inflace. Naopak se očekávalo výraznější zpomalení právě vlivem koronaviru. Česká republika si ovšem udržela svůj rostoucí trend, a to až do výše hraniční hodnoty. Podle guvernéra ČNB Jiřího Rusnoka k tomuto jevu došlo v důsledku přehřívání ekonomiky v minulých letech.

Inflace tedy prozatím není nijak zásadně ovlivněna koronavirovou pandemií, ale spíše dochází ke snížení inflace vlivem zpomalení ekonomiky. (ČNB, 2020, s. 5)

4.2.3 Porovnání nezaměstnanosti

Pro srovnání nezaměstnanosti v obou státech jsou v práci využita data ze statistických úřadů daných států, tedy Statistik Austria a ČSÚ. Pro mezinárodní srovnání obecné míry nezaměstnanosti jsou využita data definovaná pomocí ILO (mezinárodní organizace práce).

Graf 7: Obecná míra nezaměstnanosti (ILO); %

Zdroje: vlastní zpracování na základě Statistik a ČSÚ, 2022

Graf 7 nám zobrazuje dvě křivky znázorňující obecnou míru nezaměstnanosti v obou sledovaných státech. První velký výkyv není již žádným překvapením. Nárůst nezaměstnanosti vlivem velké recese je zřejmý v obou státech. Při pohledu právě na rok 2009 si lze ovšem všimnout, že Česká republika byla zasažena vlnou nezaměstnanosti o něco více. Česká republika překonala v nezaměstnanosti Rakousko o jeden procentní bod. Nárůst trval až do roku 2010, kdy obecná míra nezaměstnanosti České republiky dosáhla svého maxima ve sledovaném období, a to s 7,28 %. Od roku 2010 lze vidět tři stabilní roky pohybující se těsně pod hranicí 7 % a následný několikaletý pokles až ke 2 % v roce 2019.

Autor předpokládá, že k nárůstu nezaměstnanosti došlo vlivem oslabení poptávky práce z průmyslového odvětví během velké recese. Toto tvrzení si autor ověřil za pomoci

statistiky z ČSÚ, která vyhodnocovala změny v zaměstnanosti v různých odvětvích na trhu práce v průběhu let 2007-2020. Dá se předpokládat, že podobný jev nastal i v Rakousku (viz Příloha 1).

I tak jsou podle veřejné databáze Eurostatu ve všech sledovaných letech oba státy hodně pod průměrem EU, který se pohybuje v letech 2009-2014 okolo 10,5 % (Eurostat, 2022d).

OeNB (2010, s. 29) uvádí, že v roce 2009 a 2010 se jim podařilo zachytit nezaměstnanost včas za pomoci flexibilních úprav pracovní doby a strategickými krátkodobými uzávěry provozů.

Při pokusu o dohledání, zdali byla ze strany českého státu nějakým způsobem řešena rostoucí míra nezaměstnanosti, se autorovi nepodařilo dohledat žádný důkaz o nějaké úpravě či snaze ze strany státu situaci zlepšit. Podle ČNB (2010, s. 20) byla jediná kompenzace sníženého příjmu domácností pomocí sociálních dávek a dalších krizových opatření. Autor se domnívá, že tato nižší reakce českého státu oproti státu rakouskému je způsobena tím, že i tak se obecná míra nezaměstnanosti pohybuje pod průměrnou úrovní EU.

V souvislosti s pandemií koronaviru si můžeme všimnout na Grafu 7 skokového nárůstu, a to v obou sledovaných státech v roce 2020. Změna oproti předchozímu roku v obecné míře nezaměstnanosti v ČR je zhruba o 0,5 procentního bodu a v Rakousku je vidět nárůst skoro o jeden procentní bod.

Podle Přílohy 1 si lze všimnout, že hlavní úbytek v roce 2020 byl v důsledku odlivu lidí ze zpracovatelského průmyslu a pohostinství. Tyto úbytky jsou způsobeny hlavně protikoronavirovými opatřeními, při kterých v obou státech docházelo k uzavírání podniků v daných odvětvích. Nárůst nezaměstnanosti zvýšil například výdaje na pasivní pracovní politiku, kdy tento nárůst byl o 29,7 % a to v důsledku podpory nezaměstnaných v době pandemie koronaviru (MPSV, 2021, s. 44). Skrze aktivní politiku na ochranu proti nezaměstnanosti byl v ČR spuštěn program s názvem „Antivirus“. Program Antivirus se týkal hlavně pokrytí mezd zaměstnanců na nemocenské, aby nedocházelo k velkému nárůstu propouštění. (MPSV, 2021, s. 46).

OeNB v případě poklesu zaměstnanosti v Rakousku informuje o zapojení v programech na ochranu firem, pracovních míst a mezd, jako jsou SURE a NextGenerationEU (OeNB, 2021, s. 21). Opět také Rakousko zakročuje zaváděním schémat krátkodobé práce, která mají ulehčit zaměstnavatelům a zpomalit tak odliv kvalifikované pracovní síly (OeNB, 2021, s. 30).

Vzhledem k podobnosti obou ekonomik a podstatě druhé krize autor předpokládá, že odliv pracovní síly v odvětvích podle Přílohy 1 měl v Rakousku obdobný charakter.

4.2.4 Porovnání úrokových sazeb

Tabulka 1: Úrokové sazby podle ECB v letech 2008-2020 v %

ECB		Úrokové sazby		
Rok	Datum	Vkladové facility	Hlavní refinanční operace	Mezní zápůjční facility
2019	18.09.	-0,50	0	0,25
2016	16.03.	-0,40	0	0,25
2015	09.12.	-0,30	0,05	0,30
2014	10.09.	-0,20	0,05	0,30
	11.06.	-0,10	0,15	0,40
2013	13.11.	0	0,25	0,75
	08.05.	0	0,50	1,00
2012	11.7.	0	0,75	1,50
2011	14.12.	0,25	1,00	1,75
	09.11.	0,50	1,25	2,00
	13.07.	0,75	1,50	2,25
	13.04.	0,50	1,25	2,00
2009	13.05.	0,25	1,00	1,75
	08.04.	0,25	1,25	2,25
	11.03.	0,50	1,50	2,50
	21.01.	1,00	2,00	3,00
2008	10.12.	2,00	2,50	3,00
	12.11.	2,75	3,25	3,75
	15.10.	3,25	3,75	4,25
	09.10.	3,25	-	4,25
	08.10.	2,75	-	4,75
	09.07.	3,25	4,25	5,25

Zdroj: vlastní zpracování na základě ECB, 2022

Při porovnání úrokových sazeb je nutné, aby v práci byly uvedeny hned dvě tabulky s odlišnými hodnotami, a to z toho důvodu, že míra úrokových sazeb se liší dle státu a banky. U Rakouska je situace ještě o něco komplikovanější, a to z toho důvodu, že patří do eurozóny a za výši úrokových sazeb, které ovládají monetární politiku, zodpovídá Evropská centrální banka.

Na úrokových sazbách ECB (Tabulka 1), neboli úrokových sazbách pro OeNB, lze vidět, jak Evropská unie přesně kopírovala vývoj velké ekonomické recese v roce 2009. Dramatické snížení prakticky všech úrokových sazeb mělo zvýšit likviditu v evropských

ekonomikách. OeNB (2010, s. 6) udává, že byla přijata i další monetární opatření, která měla zefektivnit využívání monetární politiky, která se v době recese stala neefektivní a ekonomiky na impulsy monetární politiky nereagovaly. (OeNB, 2010, s. 6, 21)

Tabulka 2: Úrokové sazby ČNB v letech 2008-2020 v %

Datum	Repo sazba	Diskontní sazba	Lombardní sazba
08.02.2008	3,75	2,75	4,75
08.08.2008	3,50	2,50	4,50
07.11.2008	2,75	1,75	3,75
18.12.2008	2,25	1,25	3,25
06.02.2009	1,75	0,75	2,75
11.05.2009	1,50	0,50	2,50
07.08.2009	1,25	0,25	2,25
17.12.2009	1,00	-	2,00
07.05.2010	0,75	-	1,75
29.06.2012	0,50	-	1,50
01.10.2012	0,25	0,10	0,75
02.11.2012	0,05	0,05	0,25
04.08.2017	0,25	-	0,50
03.11.2017	0,50	-	1,00
02.02.2018	0,75	-	1,50
28.06.2018	1,00	-	2,00
03.08.2018	1,25	0,25	2,25
27.09.2018	1,50	0,50	2,50
02.11.2018	1,75	0,75	2,75
03.05.2019	2,00	1,00	3,00
07.02.2020	2,25	1,25	3,25
17.03.2020	1,75	0,75	2,75
27.03.2020	1,00	0,05	2,00
11.05.2020	0,25	-	1,00

Zdroj: vlastní zpracování na základě ČNB, 2022c, d, e

Česká republika podle Tabulky 2 učinila prakticky to samé, co Rakousko. Snížila všechny úrokové sazby za účelem zvýšení likvidity ve státě a posílení bankovního sektoru. V České republice můžeme vidět, že snižování úrokových sazeb probíhalo po celou dobu krize, a hlavně také po vyvrcholení krize. ČNB (2010b, s. 9) uvádí, že snaha o ovlivnění ekonomiky monetární politikou byla prakticky vyčerpána, když klíčová sazba byla technicky na svém minimu. Česká republika se tedy také potýkala s neefektivním ovlivňováním trhu pomocí monetární politiky stejně jako Rakousko. ČNB uvádí, že České republice následně pomohl oslabující kurz koruny. (ČNB, 2010b, s. 9)

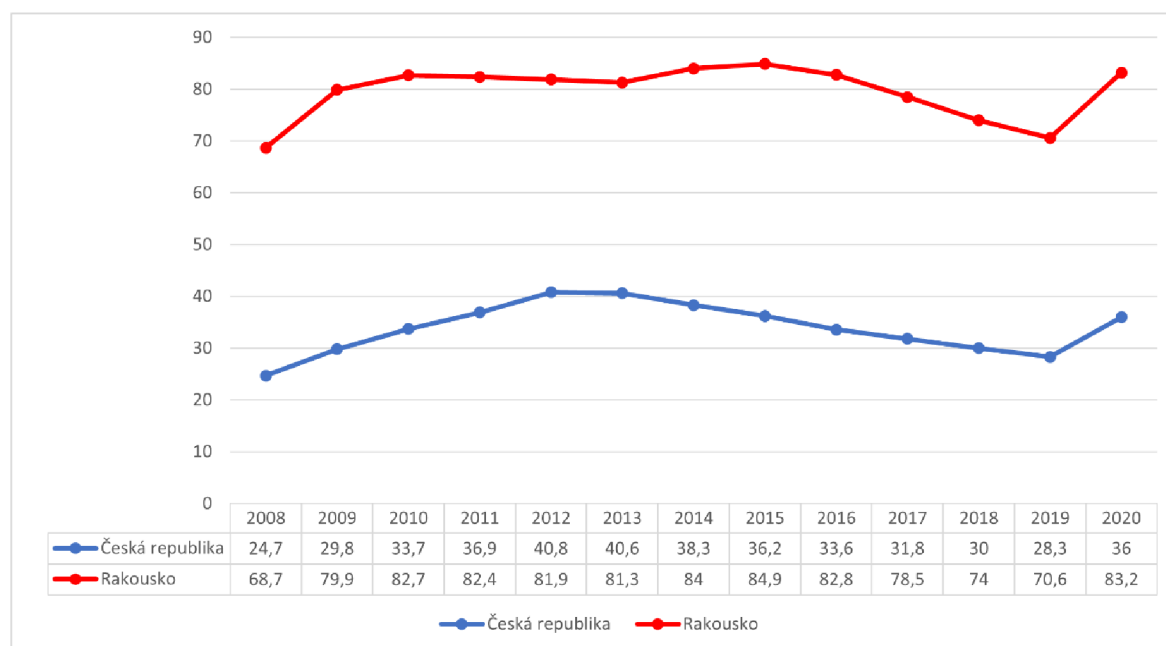
Následný vývoj úrokových měr je značně odlišný. Ve sledovaném období mají veškeré úrokové sazby ECB od počátku ekonomické krize klesající charakter. Autor se domnívá, že tímto způsobem se Evropská unie snažila bojovat se zadlužeností po ekonomické recesi. Zvláštností je, že od roku 2014 ECB využívá dokonce zápornou sazbu pro vkladové facility (viz Tabulka 1). V takovém případě se zřejmě snaží udržet co nejvyšší likviditu a zamezuje tak nárůstu spoření. Tyto nízké úrokové sazby se udržují až do konce sledovaného období.

Česká republika má v tomto případě pokrizový průběh odlišný. Do roku 2017 dochází k poklesu úrokových měr, ale následně koncem roku 2017 dochází k překlopení do růstové tendence (u diskontní sazby se zpožděním až v roce 2018). Ekonomika v České republice v letech 2017 a 2018 začíná růst a zrychlovat se (viz Graf 3). ČNB tedy volila nárůst sazeb, aby nedošlo k prudkému nárůstu inflace a dostala se tak na hodnoty úrokových sazeb, které považovala za neutrální (ČNB, 2019, s. 8). Toto navýšení úrokové sazby v době zlepšující se ekonomiky následně dovolilo opět její snížení při zpomalení ekonomiky v roce 2020.

Z pozice EU následně dochází k dalšímu poklesu v roce 2016 a 2019 podle Tabulky 1. Sazby se dostávají na svá historická minima. Autor se domnívá, že tímto způsobem se EU snaží podpořit růst ekonomik států eurozóny. Bohužel tímto způsobem nedochází ECB k nijak zvlášť efektivním zásahům monetární politiky. Hlavním nástrojem zde tedy není úprava úrokových sazeb, ale programy monetární politiky na nákup aktiv (APP – Asset purchase programme, jedná se o finanční balíčky). Při propuknutí pandemie v roce 2020 tedy nedochází již k dalšímu snižování úrokových sazeb, ale k navýšování finančních balíčků a tvorbě nového balíčku PEPP (Pandemic emergency purchase programme) (OeNB, 2020, s. 22).

4.2.5 Porovnání státního dluhu

Graf 8: Státní dluh v % z HDP v letech 2008-2020

Zdroj: vlastní zpracování na základě Statistik, MFČR, 2022

V této práci je státní dluh porovnáván v přepočtu na procenta z HDP daného státu. Z Grafu č. 8 je naprosto zřejmé, že Česká republika nejen udržuje své státní zadlužení na mnohem nižší úrovni, ale že také dokáže státní dluh lépe korigovat. Samozřejmostí u obou států jsou skokové nárůsty v dobách velké recese i v roce 2020 s nástupem koronaviru.

Zajímavou hodnotou je i maximální zadlužení státu ve sledovaném období. Maximální hodnoty zadlužení v % z HDP dosáhla Česká republika v roce 2012, kdy zadlužení bylo 40,8 % z HDP. Při zamyšlení se nad závislostí mezi makroekonomickými ukazateli si lze povšimnout, že maxima státního dluhu stát dosáhl ve stejném čase jako byla i druhá nejvyšší nezaměstnanost. Autor se tedy domnívá, že mezi těmito dvěma ukazateli je závislost a vlivem nezaměstnanosti docházelo k nárůstu státního dluhu.

Rakousko dosáhlo v roce 2015 více jak dvakrát většího zadlužení oproti ČR, kdy zadlužení z HDP bylo 84,9 %. Opět zde lze vidět podobnost vývoje s nezaměstnaností. I přes určitou snahu svůj státní dluh lehce snížit, nedosáhlo Rakousko ve sledovaném období ani nejvyšší hodnoty českého státního dluhu.

Státní dluh v obou státech značně kopíruje ekonomický vývoj obou zemí, kdy je vidět, že v obou ekonomických krizích skokově rostlo zadlužení a následně v letech, kdy se

státy vyrovnávaly s krizí, docházelo k dalšímu zvyšování dluhu. Autor věří, že zvyšování je způsobeno fiskálními opatřeními daných států v pokrízových obdobích.

Český stát s lehkostí splňuje maastrichtská kritéria ohledně státního dluhu. To se ovšem nedá říct o Rakousku, které se k hranici dluhu 60 % z HDP skoro ani nepřiblížilo, co se týče státního dluhu (MFČR, 2013).

4.2.6 Porovnání vývoje platební bilance

Pro srovnání platebních bilancí zvolených států jsou v práci využívána zpracovaná data z OeNB a ČNB. Data pro jednotlivé státy jsou uvedena v tržních cenách daného roku v českých korunách pro ČR a v eurech pro Rakousko. Vzhledem k podstatě významu dat není využit žádný přepočít pro porovnání velikosti platebních bilancí. Čísla jsou uvedena pouze v absolutních hodnotách tak, aby bylo možné sledovat růsty a poklesy v položkách platební bilance.

Tabulka 3: Platební bilance ČR v letech 2008-2020

CZE-mil. CZK	Běžný účet saldo	Zboží a služby saldo	Prvotní důchody saldo	Druhotné důchody saldo	Kapitálový účet	Finanční účet	Čisté chyby a opomenutí
2008	-11390,6	-4373,4	-4834,4	-2182,8	2895,6	-27078,6	-18583,5
2009	-18282,8	5362,4	-21485,9	-2159,4	15424,6	-30326,9	-27468,7
2010	-1272,6	1074,2	-8710,1	6363,3	7396,8	-8746,2	-14870,4
2011	-18717,9	162,7	-17521,1	-1359,6	1039,2	-21273,7	-3595
2012	-23454,7	3773,5	-30291,1	3062,9	-2506,3	-1426,4	24534,7
2013	-6898,2	924,0	-9009,7	1187,5	3252,5	5565,6	9211,3
2014	3107,5	4332,7	-6538,8	5313,6	6022,5	7350,4	-1779,7
2015	5425,9	11611,4	-2218,6	-3967	4781,5	37287,1	27079,8
2016	-9318,1	8663,5	-14752,2	-3229,4	156,9	4758,0	13919,2
2017	-8004,9	13497	-26011,2	4509,4	22353,3	13272,2	-1076,2
2018	-1323,0	12139,9	-23304,4	9841,5	1097,7	25053,1	25278,3
2019	-8197,4	1522,2	-13148,4	3428,9	-9246,3	20703,7	38147,4
2020	-4356,4	29945	-37591,2	3289,7	6718,1	17601,7	15240,1

Zdroj: vlastní zpracování na základě ČNB, 2022

Z Tabulky 3 lze snadno vysledovat velký nárůst schodku na běžném účtu v roce 2009. Tento nárůst schodku je připisán hlavně nárůstu záporného salda prvotních důchodů. Z toho plyne, že v roce 2009 došlo k poklesu příjmů prvotních důchodů a k navýšení výdajů prvotních důchodů. Tuto domněnku autora potvrzuje nezkrácená verze platební bilance uvedená ve veřejné databázi ČNB (ČNB, 2022b). Tedy v roce 2009 došlo k silnému poklesu příjmů ze zahraničních investic a příjmů rezidentů v zahraničí, nepochybně důsledkem velké

recese, kdy právě zahraniční investice byly silně zasaženy. Zároveň došlo ale i k nárůstu výdajů spojených s investicemi ze zahraničí a příjmů nerezidentů v domácí ekonomice.

Zajímavý údaj nám také přináší kapitálový účet, na kterém lze v letech 2008-2010 vidět skokový nárůst v roce 2009. Tento skokový nárůst je způsoben navýšením příjmů ze strukturálních fondů evropské unie (ČNB, 2010a, s. 8). Podobnou reakci sledujeme také v koronavirové krizi v roce 2020. Opět je vidět silný meziroční nárůst kapitálového účtu způsobený přílivem kapitálů z Evropské unie určeného ke stabilizaci trhu (ČNB, 2021a, s. 15). Český export zboží a služeb si od roku 2015 udržuje stabilní růst i v koronavirovém období. Výjimkou je jen rok 2019, kdy vlivem růstu dovozu došlo ke snížení salda (ČNB, 2022b). Stejně tak jako při první ekonomické krizi i v této dochází k růstu schodku prvotních příjmů.

Tabulka 4: Platební bilance AUT v letech 2008-2020

AUT - mil. eur	Běžný účet saldo	Zboží a služby saldo	Prvotní důchody saldo	Druhotné důchody saldo	Kapitálový účet	Finanční účet	Čisté chyby a opomenutí
2008	13189	13782	2450	-3042	-161	9802	-3227
2009	7479	10363	-125	-2759	-125	9327	1973
2010	8447	8961	2475	-2989	177	3369	-5255
2011	5057	7029	1046	-3018	-330	4752	25
2012	4725	7508	405	-3189	-448	5224	947
2013	6295	9195	1017	-3917	-489	10923	5116
2014	8241	10915	438	-3113	-348	2839	-5054
2015	5939	12476	-3391	-3146	-1796	4016	-127
2016	9742	13216	-27	-3446	-397	10821	1475
2017	5075	11221	-3463	-2682	-280	8563	3769
2018	3485	11022	-3773	-3765	-2322	4555	3392
2019	8316	13153	-1437	-3399	-67	17228	8979
2020	7203	10900	-427	-3270	-410	2316	-4478

Zdroj: vlastní zpracování na základě OeNB, 2022b

V tabulce 4 si lze všimnout, že platební bilance zahraničního obchodu Rakouska vypadá o poznání lépe. Prvotní důchody v celém sledovaném období neovlivňují tak zásadním způsobem saldo zboží a služeb, větší roli schodku zde hraje schodek druhotného důchodu prakticky ve všech sledovaných obdobích. Ze sloupce salda zboží a služeb je vidět velice stabilní pozice exportu s tím, že ani v letech krize se běžný účet nedostal do schodku. Samozřejmě si lze opět všimnout dvou velkých propadů v roce 2009 a 2020. Zároveň vzhledem k zahraničnímu obchodu je v Tabulce 4 vidět mnohem stabilnější nárůst salda zboží a služeb, než který je v případě České republiky (kde je vidět silné kolísání v letech

2010 až 2014). Kapitálový účet v případě Rakouska poukazuje spíše na odliv kapitálu ze země, na rozdíl od České republiky, kde působí silně kladně.

Zásadní rozdíl mezi Českou republikou a Rakouskem, co se týče zahraničního obchodu, je v tom, že Rakousko má trvale stabilnější saldo zboží a služeb. Zároveň při pohledu na čistou investiční pozici České republiky a Rakouska, si lze všimnout, že Česká republika je za celé sledované období v pozici dlužníka (OeNB, 2022a; ČNB, 2022a). Podle mínění autora by České republice prospěly vyšší investice do zahraničí za účelem navýšení prvotních důchodů, které se stávají silnou zátěží pro saldo běžného účtu v České republice.

5 Výsledky a diskuse

Ve vlastní části práce jsou zhodnoceny předem stanovené makroekonomické ukazatele. Podle HDP, který byl hodnocen jako první, je zřejmé, že rakouská ekonomika, co se týče v přepočtu na obyvatele ve stálých cenách a mezinárodní měně, má jasně na vrch. Při velké recesi zaznamenala vyšší pokles Česká republika, v tomto případě šlo o pokles o 4,66 % v roce 2009 oproti poklesu Rakouska, který byl „pouze“ 3,76 %. Ekonomika Rakouska se následně vzpamatovávala o něco rychleji než ekonomika České republiky, kdy Rakousko mělo stabilnější růst mezi lety 2010-2013. To, že rakouská ekonomika si rychleji vytvořila stabilitu nic nemění na tom, že z pohledu následného růstu ekonomiky v letech 2014-2019 Česká republika rostla mnohem rychleji než Rakousko. Nejvyšší procento růstu ve sledovaném období tedy měla Česká republika s 5,39 % meziroční změny v roce 2015. Pro srovnání s největší meziroční změnou Rakouska byla změna v roce 2011, a to o 2,92 %. Celkově by se dalo říct, že míra zasažení během krizí odpovídá základu obou ekonomik. Česká republika projevuje pomalejší tendence vzhledem ke své závislosti na zahraničí (Německo). Rakouská ekonomika je zase více zasažena pandemií koronaviru, jelikož silněji ovlivňuje služby v kombinaci s průmyslem.

Z pohledu inflace si oba státy počínají velice dobře, i když formy její regulace jsou různé. Oba státy ve zvoleném období měly spíše problém s příliš nízkou inflací, se kterou se vyrovnávaly za pomoci monetární politiky (snižování úrokových sazeb). Inflace, která byla snížena v roce 2009 vlivem velké recese, se následně udržovala na nízké úrovni okolo 2 %, kdy oba státy mají v zásadě stejný vývoj. Rychlejší nárůst inflace zde opět kopíruje rychlejší obnovení rakouské ekonomiky po velké recesi. Rozdíl ovšem nastává při zrychlení české ekonomiky v roce 2018, kdy dochází k odtržení od podobnosti s Rakouskem a nárůstem do roku 2020 na 3,28 %. Česká republika od roku 2017 tak měla možnost regulovat inflaci zvýšením úrokových sazeb (viz porovnání úrokových sazeb).

Co se týče nezaměstnanosti, tak s tou se Rakousko nepochybně vyrovnalo o něco lépe po velké recesi. Toto lepší zakročení je pravděpodobně dáno aktivnějším zásahem do nezaměstnanosti ze strany Rakouska, a také rychlejším oživením ekonomiky po velké recesi. Zajímavé je sledovat vývoj nezaměstnanosti od roku 2015, kdy je zde vidět jasná závislost s ekonomickým rozvojem v České republice. Po tomto roce vykazuje Česká republika přeci jen lepší hodnoty a dostává se až na hodnotu 2,02 % v roce 2019, kdy se již člověk musí ptát, zdali náhodou nenaráží česká ekonomika na nějaký svůj limit z pohledu zaměstnanosti.

S příchodem koronaviru se setkáváme s tím, že nárůst nezaměstnanosti sice byl, nicméně nebyl tak výrazný, jak by se s uzavřením určitých oblastí ekonomiky dalo počítat. Česká republika zde projevuje lepší hodnoty v době pandemie, jelikož nárůst na 2,55 % nezaměstnanosti v roce 2020 není tak výrazný jako v Rakousku. Tento nízký nárůst v případě ČR je pravděpodobně způsoben tím, že již před tím byla nezaměstnanost spíše příliš nízká a je zde také možnost, že česká vláda reagovala lépe. Nutno tedy podotknout, že obě ekonomiky mají opět velice pěkné hodnoty nezaměstnanosti. Za celé sledované období se nedostaly ani jednou nad průměr Evropské unie.

Z pohledu úrokových sazeb je potřeba opět zmínit, že Česká republika ovlivňuje úrokové sazby sama. Oproti tomu Rakouská republika je víceméně závislá na regulaci ze strany ECB, která má titul centrální banky z pohledu eurozóny, jejíž součástí Rakousko je. Ve sledovaném období se autor domnívá, že právě regulace úrokových sazeb byla z pozice České republiky lepší. Reakce na velkou recesi je vesměs stejná. Oba státy se snaží navyšovat likviditu. Stále klesající trend trvá až do roku 2015 v obou státech, poté se Česko vymyká. V případě zrychlení ekonomiky ČNB zvýšila úrokové sazby (rok 2017), čímž si zajistila možnost další regulace klesající inflace a likvidity ve státě v době koronaviru. Z pozice Rakouska k žádné reakci na pandemii nedochází, jelikož je sazba už tak příliš nízká (dokonce negativní) a autor se domnívá, že toto je způsobeno orientací na ostatní státy EU. Monetární politika z pohledu Rakouska je tedy regulována finančními balíčky (APP, PEPP).

Co se týče státního dluhu, tak se Rakousko jeví jako velice špatně hospodařící stát. Jejich státní dluh je v celém sledovaném období až 2x větší. V roce 2017 sice dochází ke snižování, a to dokonce na snížení z hladiny okolo 80 % z HDP na 70,6 % z HDP v roce 2019. Tento klesající trend ovšem přeruší pandemie a Rakousko se dostane opět na alarmující hodnotu okolo 80 %. Česká republika si oproti tomu drží zhruba stabilní hladinu státního dluhu okolo 30 % - 40 % z HDP, což i z hlediska maastrichtské smlouvy je na rozdíl od rakouské hodnoty hodnota přijatelná.

Platební bilance nám následně prozradila, že v obou případech se jedná o ekonomiky otevřené, a že zahraniční obchod je pravděpodobně zásadním rozdílem. V celém sledovaném období dochází z pozice České republiky ke stejnému jevu, a to je ten, že prvotní důchody silně ovlivňují běžný účet a přenášejí ho do záporné hodnoty. Saldo zboží a služeb v případě České republiky nestačí na to, aby udrželo tento účet kladným. Zároveň je Česká republika z pohledu kapitálového účtu silně závislá na EU. Tedy pokud by se Česká republika měla od

Rakouska něco přiučít, měla by to být práce se zahraničními investicemi, kdy na rozdíl od ČR z pozice čistých investic není Rakousko čistým dlužníkem.

Pro konkrétnější shrnutí odpovědí na předem stanovené výzkumné otázky je potřeba si je znovu položit.

Která ekonomika je na tom lépe podle makroekonomických ukazatelů?

Z pohledu HDP je stále ještě výkonnější ekonomikou k roku 2020 Rakousko. Ovšem Česko bylo rychleji rostoucí ve sledovaném období v letech 2014-2019. Vzhledem k ostatním makroekonomickým ukazatelům jsou na tom oba státy dost podobně, pouze u České republiky by se dalo říct, že lépe pracuje s úrokovými sazbami pravděpodobně díky tomu, že si je ČNB sama řídí. A Česko je na druhou stranu překonáno Rakouskem, co se týče zahraničního obchodu.

Který stát lépe přestál krizi v roce 2008 a který se lépe vyrovnává s COVIDovou krizí?

To, jak státy přestály výše zmíněné krize je dáno podstatou daných krizí. Z krize, která se ve světě objevila v roce 2008, o něco lépe vyšlo Rakousko, i když se oba státy s krizí vyrovnaly vcelku dobře. I tak se ovšem Rakousko jeví jako aktivnější, co se týče krizových opatření, a začalo dříve opět normálně fungovat.

S druhou sledovanou krizí způsobenou koronavirem se zatím lépe vyrovnává Česko. Došlo k menšímu poklesu HDP, zaměstnanosti a zatím mělo více prostoru pracovat s pokleslou inflací svými úrokovými sazbami. To ovšem neznamená, že Rakousko z pandemie vyjde hůře, krize zatím není u konce ani v roce 2022.

O velkém růstu české ekonomiky pojednává i práce Mucha-Leszko (2019, s. 62-63), kdy byla Česká republika označena za nejrychleji rostoucí ekonomiku ze skupiny Česká republika, Rakousko, Holandsko, Maďarsko. Mucha-Leszko (2019, s. 62-63) ještě dodává, že tento nadprůměrný růst bylo schopné udržet díky významnému růstu v před krizovém i po krizovém období, přičemž pokrizový růst byl silně podpořen ze strany Evropské unie.

Podvrsic et al. (2020) ve své práci, kde srovnává tvorbu ochranné politiky v období první vlny pandemie v roce 2020, spíše částečně vyvrací autorovo tvrzení, že nezaměstnanost Česká republika dokázala lépe zvládnout v době pandemie než Rakousko. Podle Podvrsice et al. (2020, s. 25-26) je hlavním důvodem právě nižší nezaměstnanosti příznivější politická situace (vláda déle u moci), rychlejší ekonomika z předchozích let a také to, že ČR se v minulých letech potýkala spíše s příliš nízkou nezaměstnaností, a proto potřeba velkého politického zásahu nebyla natolik nutná jako v případě Rakouska.

6 Závěr

V praktické části práce je zpracován přehled mezi makroekonomickými ukazateli Rakouska a České republiky. Oba tyto státy mají velice stabilní vývoj a jsou si podobné nejen v rozloze a počtu obyvatel. Bylo zjištěno, že oba státy neměly obzvlášť velký problém s vyrovnáním se s problémy velké recese. Všeobecně byla česká reakce na velkou recesi pomalejší, ale to je zapříčiněno velkou závislostí na německé ekonomice, tedy vše přicházelo na naše území se zpožděním.

Česká republika také projevila větší růstové tendence v letech 2014-2019. I přesto byla ale přepočtená hodnota HDP nižší než rakouská. V práci lze také vidět značně rozdílný přístup monetárních politik, a to mezi ECB a ČNB, kdy ČNB neovlivněná jinými státy vystupuje flexibilněji při pohledu na úrokové sazby.

Zásadním rozdílem v práci, kromě výše HDP, je přístup k zahraničnímu obchodu z pohledu Rakouska. V tomto případě má Česká republika určité rezervy, které by do budoucna bylo vhodné zlepšovat.

Aktuálně se celý svět nachází v období koronavirové pandemie a ekonomické recese, kdy byl zasažen mezinárodní obchod i služby. Sledované období v práci pojednává pouze o období v letech 2008-2020, a to z důvodu dostupnosti dat. Jak je již ale známo, svět se vyrovnává s pandemií obnovováním ekonomik nyní již prakticky po dvouletém uzavírání a omezování běžného průběhu.

Česko se v následujících letech bude muset vyrovnat hlavně se zrychlující se ekonomikou a s těžším úkolem, a to s prudce rostoucí inflací, která podle prognózy pro rok 2022 dosáhne 8,5 %. Ekonomika by ovšem oproti tomu měla opět zahájit svůj růst. V roce 2021 je dle Ministerstva financí očekávaný nárůst o 2,9 % a v roce 2022 o 3,1 %. K tomu by měla přispívat hlavně domácí poptávka, navyšování zásob a spotřeba domácností (MFČR, 2022).

Rakousko očekává již v roce 2021 růst HDP o 4,9 % a v roce 2022 o 4,3 %. I přesto, že očekává, že stále bude zasažen zimní turismus. Na rozdíl od České republiky se Rakousko nepotýká, a ani v letech 2021 a 2022 se neočekává, že se bude potýkat s tak dramatickým růstem inflace. Ta by v roce 2021 měla být pouze 2,7 % a v roce 2022 3,2 %, kdy se očekává, že dojde k nárůstu hlavně vlivem cen energií (OeNB, 2022c, s. 1). Ovšem následující vývoj pandemie a globální ekonomické krize nelze přesně určit a jen čas odhalí, jak se ekonomiky s novodobou krizí dokážou vyrovnat.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Literární zdroje

BRČÁK, Josef, Bohuslav SEKERKA, Lucie SEVEROVÁ a Dana STARÁ. *Makroekonomie: makroekonomický přehled*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-708-5

DVOŘÁK, Pavel. *Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize*. V Praze: C.H. Beck, 2008. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-075-1.

HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 6. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-278-6.

HOLMAN, Robert. *Makroekonomie: středně pokročilý kurz*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-541-1

KOHOUT, Pavel. *Finance po krizi: důsledky hospodářské recese a co bude dál*. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 2010. Finanční trhy a instituce. ISBN 978-80-247-3583-2 (B)

MANKIW, N. Gregory. *Zásady ekonomie*. Praha: Grada, 1999. Profesionál. ISBN 80-7169-891-1 (B)

PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. 2. vyd. [Slaný]: Melandrium, 2007. ISBN 978-80-86175-52-2

POLOUČEK, Stanislav. *Bankovníctví*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-491-9

REVENDA, Zbyněk. *Centrální bankovníctví*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2011. ISBN 978-80-7261-230-7 (B)

SAMUELSON, Paul A. a NORDHAUS, William D. *Ekonomie*. 2. vyd. Praha: Svoboda, 1995, 1011 s. ISBN 80-205-0494-X (B)

SCHILLER, Bradley R. Makroekonomie dnes. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2004, 412 s. ISBN 80-251-0169-X (B)

SOUKUP, Jindřich, Vít POŠTA, Pavel NESET a Tomáš PAVELKA. *Makroekonomie*. 3. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Management Press, 2018. ISBN 978-80-7261-537-7

ŠMAJSOVÁ BUCHTOVÁ, Božena. *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002. Psyché (Grada). ISBN 80-247-9006-8 (B)

7.2 Internetové zdroje

BENECKÁ, Soňa (Online). *Dopad pandemie covid-19 v zemích hlavních obchodních partnerů ČR*. Česká národní banka. 2020. (Dostupné z <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/zpravy-o-inflaci/tematicke-prilohy-a-boxy/Dopady-pandemie-covid-19-v-zemich-hlavnich-obchodnich-partneru-CR/> dne 16.12.2021)

ČNB (Online). *Čistá investiční pozice ČR*. Česká národní banka. 2022a. (Dostupné z https://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.PARAMETRY_SESTAVY?p_sestuid=29354&p_strid=ADBA&p_lang=CS dne 7.2.2022)

ČNB (Online). *Platební bilance 2009*. Česká národní banka. 2010a. (Dostupné z https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/statistika/.galleries/platebni_bilance_stat/publikace_pb/zpravy_vyvoj_pb/2009/pb_2009.pdf dne 7.2.2022)

ČNB (Online). *Platební bilance 2020*. Česká národní banka. 2021a. (Dostupné z https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/.galleries/zpravy-o-vyvoji-platebni-bilance/zprava_o_vyvoji_platebni_bilance_2020.pdf dne 7.6.2022)

ČNB (Online). *Platební bilance ČR*. Česká národní banka. 2022b. (Dostupné z https://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.PARAMETRY_SESTAVY?p_sestuid=29308&p_strid=ADAA&p_lang=CS dne 7.2.2022)

ČNB (Online). *Slovník pojmů*. Česká národní banka. 2021b. (Dostupné z <https://www.cnb.cz/cs/obecne/slovník/index.html> dne 25.9.2021)

ČNB (Online). *Výroční zpráva 2008*. Česká národní banka. 2009. (Dostupné z https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/o_cnb/.galleries/hospodareni/vyrocní_zpravy/download/vyrocní_zprava_2008.pdf dne 2.2.2022)

ČNB (Online). *Výroční zpráva 2009*. Česká národní banka. 2010b. (Dostupné z https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/o_cnb/.galleries/hospodareni/vyrocní_zpravy/download/vyrocní_zprava_2009.pdf dne 2.2.2022)

ČNB (Online). *Výroční zpráva 2010*. Česká národní banka. 2011. (Dostupné z https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/o_cnb/.galleries/hospodareni/vyrocní_zpravy/download/vyrocní_zprava_2010.pdf dne 2.2.2022)

ČNB (Online). *Výroční zpráva 2012*. Česká národní banka. 2013. (Dostupné z https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/o_cnb/.galleries/hospodareni/vyrocní_zpravy/download/vyrocní_zprava_2012.pdf dne 2.2.2022)

ČNB (Online). *Výroční zpráva 2018*. Česká národní banka. 2019. (Dostupné z https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/o_cnb/.galleries/hospodareni/vyrocní_zpravy/download/vyrocní_zprava_2012.pdf dne 4.2.2022)

ČNB (Online). *Výroční zpráva 2020*. Česká národní banka. 2021c. (Dostupné z https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/o_cnb/.galleries/hospodareni/vyrocní_zpravy/download/vyrocní_zprava_2020.pdf dne 2.2.2022)

ČNB (Online). *Vývoj diskontní sazby*. Česká národní banka. 2022c. (Dostupné z <https://www.cnb.cz/cs/casto-kladene-dotazy/Jak-se-vyvijela-diskontni-sazba-CNB/> dne 4.2.2022)

ČNB (Online). *Vývoj lombardní sazby*. Česká národní banka. 2022d. (Dostupné z <https://www.cnb.cz/cs/casto-kladene-dotazy/Jak-se-vyvijela-lombardni-sazba-CNB/> dne 4.2.2022)

ČNB (Online). *Vývoj repo sazby*. Česká národní banka. 2022e. (<https://www.cnb.cz/cs/casto-kladene-dotazy/Jak-se-vyvijela-dvoutydenni-repo-sazba-CNB/> dne 4.2.2022)

ČSÚ (Online). *Ceny výrobců*. Český statistický úřad. 2021a. (Dostupné z https://www.czso.cz/csu/czso/ipc_cr dne 28.9.2021)

ČSÚ (Online). *Czech Republic in International Comparison – 2011 (GDP per capita in PPS EU27)*. Český statistický úřad. 2012. (Dostupné z <https://www.czso.cz/documents/10180/20555263/1607110802.pdf/3c8b151a-542d-45c7-83da-d7ca96d328ff?version=1.0> dne 10.2.2022)

ČSÚ (Online). *Indexy spotřebitelských cen 2009*. Český statistický úřad. 2010 (Dostupné z <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/indexy-spotrebitelskych-cen-inflace-prosinec-2009-ppfagb73vl> dne 4.2.2022)

ČSÚ (Online). *Metodika HDP*. Český statistický úřad. 2022a. (Dostupné z https://www.czso.cz/csu/czso/hruby_domaci_produkci_hdp dne 22.2.2022)

ČSÚ (Online). *Nezaměstnanost podle odvětví ekonomické činnosti*. Český statistický úřad. 2022b. (Dostupné z https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&katalog=30853&pvo=ZAM03&str=v221&u=v228_VUZE_MI_97_19 dne 17.2.2022)

ČSÚ (Online). *Pohyb obyvatelstva – rok 2020*. Český statistický úřad. 2021b. (Dostupné z <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/pohyb-obyvatelstva-rok-2020> dne 2.2.2022)

ECB (Online). *Key ECB interest rates*. European Central Bank. 2022. (Dostupné z https://www.ecb.europa.eu/stats/policy_and_exchange_rates/key_ecb_interest_rates/html/index.cs.html dne 5.2.2022)

Eurostat (Online). *GDP per capita in PPS*. Eurostat. 2022a. (Dostupné z <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/fae8aae1-19a3-4d63-9ad3-bce6fa626a90?lang=en> dne 11.2.2022)

Eurostat (Online). *HICP*. Eurostat. 2022b. (Dostupné z <https://ec.europa.eu/eurostat/web/hicp> dne 4.2.2022)

Eurostat (Online). *Population and employment*. Eurostat. 2022c. (Dostupné z <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/dcada405-fb75-409c-98d1-7856c376955d?lang=en> dne 2.2.2022)

Eurostat (Online). *Purchasing power parities*. Eurostat. 2021. (Dostupné z <https://ec.europa.eu/eurostat/web/purchasing-power-parities> dne 26.9.2021)

Eurostat (Online). *Unemployment rate EU*. Eurostat. 2022d. (Dostupné z <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/358a6c65-e1b1-4eeb-85f8-374928908feb?lang=en> dne 17.2.2022)

Evropská unie (Online). *Czechia*. Evropská unie. 2022a. (Dostupné z https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/country-profiles/czechia_cs dne 2.2.2022)

Evropská unie (Online). *Rakousko*. Evropská unie. 2022b. (Dostupné z https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/country-profiles/austria_cs dne 2.2.2022)

Inflation (Online). *HICP Inflation – Austria*. Worldwide Inflation Data. 2022a. (Dostupné z <https://www.inflation.eu/en/inflation-rates/austria/historic-inflation/hicp-inflation-austria.aspx> dne 3.2.2022)

Inflation (Online). *HICP Inflation – Czech Republic*. Worldwide Inflation Data. 2022b. (Dostupné z <https://www.inflation.eu/en/inflation-rates/czech-republic/historic-inflation/hicp-inflation-czech-republic.aspx> dne 3.2.2022)

MFČR (Online). *Maastrichtská kritéria*. Ministerstvo financí ČR. 2013 (Dostupné z https://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/maastrichtska-kriteria#MaKr_4 dne 5.2.2022)

MFČR (Online). *Prognóza ČR 2022*. Ministerstvo financí ČR. 2022. (Dostupné z <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2022/ekonomika-letos-poroste-o-31--prumerna-i-46160> dne 7.2.2022)

MFČR (Online). *Státní dluh ČR*. Ministerstvo financí ČR. 2021. (Dostupné z <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2021/statni-dluh-klesa-druhe-ctvrtleti-za-seb-43118> dne 5.2.2022)

Moneta (Online). *Repo sazba*. Moneta. 2021. (Dostupné z <https://www.moneta.cz/slovník-pojmu/detail/repo-sazba> dne 25.9.2021)

MPSV (Online). *Podpora zaměstnanosti*. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. Dostupné z https://www.mpsv.cz/documents/20142/2419647/Anal%C3%BDza_text_2020.pdf/3052205e-07fb-99a3-fbac-e43d3138c7e1 dne 5.2.2022)

MUCHA-LESZKO, Bogumiła (Online). *Catching-up process and public finances of Czechia and Hungary compared with Austria and the Netherlands in 2000-2018*. Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. 2019. 63s. (Dostupné z <https://bibliotekanauki.pl/articles/581732> dne 11.2.2022)

MZČR (Online). *COVID-19 a SARS-CoV-2*. Ministerstvo zdravotnictví České republiky. 2021. (Dostupné z <https://onemocneni-aktualne.mzcr.cz/covid-19--napoveda> dne 15.12.2021)

OeNB (Online). *Annual report 2008*. Oesterreichische Nationalbank. 2009. (Dostupné z <https://www.oenb.at/en/Publications/Oesterreichische-Nationalbank/Annual-Report.html> dne 3.2.2022)

OeNB (Online). *Annual report 2009*. Oesterreichische Nationalbank. 2010. (Dostupné z <https://www.oenb.at/en/Publications/Oesterreichische-Nationalbank/Annual-Report.html> dne 3.2.2022)

OeNB (Online). *Annual report 2020*. Oesterreichische Nationalbank. 2021. (Dostupné z <https://www.oenb.at/en/Publications/Oesterreichische-Nationalbank/Annual-Report.html> dne 3.2.2022)

OeNB (Online). *Čistá investiční pozice Rakouska*. Oesterreichische Nationalbank. 2022a. (Dostupné z <https://www.oenb.at/isaweb/chart.do?&lang=EN&&report=9.1.04> dne 7.2.2022)

OeNB (Online). *Platební bilance AUT*. Oesterreichische Nationalbank. 2022b. (Dostupné z <https://www.oenb.at/isaweb/report.do;jsessionid=91CCB5CEB4E488A8A151B2BF473284CE?report=9.1.01> dne 7.2.2022)

OeNB (Online). *Economic outlook for Austria from 2021 to 2024*. Oesterreichische Nationalbank. 2022c. (Dostupné z <https://www.oenb.at/en/Monetary-Policy/Economic-Outlook-for-Austria.html> dne 7.2.2022)

PODVRSIC, Ana and BECKER, Joachim and PIROSKA, Dora and PROFANT, Tomas and HODULAK, Vladan, Mitigating (Online). *The COVID-19 effect: Emergency economic policy-making in Central Europ*. ETUI Research Paper. 2020. (Dostupné z <https://ssrn.com/abstract=3684990> dne 11.2.2022)

SARKODIE, Samuel Asumadu; OWUSU, Phebe Asantewaa (Online). Global assessment of environment, health and economic impact of the novel coronavirus (COVID-19). *Environment, Development and Sustainability*, 2021, 23: 5005-5015. (Dostupné z <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s10668-020-00801-2.pdf> dne 20.1.2021)

Statistik (Online). *Government debt*. Statistik. 2021. (Dostupné z https://www.statistik.at/web_en/statistics/Economy/Public_finance_taxes/maastricht_edp_indicators/government_debt/033483.html dne 5.2.2022)

TWB (Online). *International Comparison Program – Czech Republic and Austria*. The World Bank. 2022. (Dostupné z <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.KD?end=2020&locations=CZ-AT&start=2008> dne 2.2.2022)

WHO (Online). *Listings of WHO's response to COVID-19*. World Health Organization. 2022. (Dostupné z <https://www.who.int/news/item/29-06-2020-covidtimeline> dne 19.1.2021)

8 Přílohy

8.1 Příloha 1: Zaměstnanost ČR dle profese v letech 2007-2020

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Zaměstnaní celkem	4 922,0	5 002,5	4 934,3	4 885,2	4 872,4	4 890,1	4 937,1	4 974,3	5 041,9	5 138,6	5 221,6	5 293,8	5 303,1	5 234,9
z toho:														
A - Zemědělství, lesnictví, rybářství	169,0	158,8	153,8	151,2	145,6	149,2	149,6	136,7	147,5	149,1	146,3	148,3	141,3	136,6
B - Těžba a dobývání	53,8	55,2	52,2	47,9	46,1	43,3	41,1	35,7	37,8	38,9	33,0	33,3	29,9	31,0
C - Zpracovatelský průmysl	1 348,3	1 378,5	1 242,7	1 235,9	1 287,6	1 299,1	1 285,3	1 329,8	1 376,8	1 428,7	1 454,9	1 458,4	1 455,4	1 398,8
D - Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	56,2	60,1	57,7	56,8	57,7	50,9	54,0	57,2	49,2	52,8	51,3	52,8	50,3	57,4
E - Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	51,6	52,7	53,8	50,2	51,0	46,0	51,3	55,4	57,1	49,5	55,9	56,4	62,9	67,0
F - Stavebnictví	465,8	480,8	496,7	464,9	431,0	425,0	420,3	413,9	396,0	386,3	391,9	384,0	376,9	395,4
G - Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	598,9	619,2	630,9	593,8	597,4	601,9	605,3	590,2	615,7	605,8	600,0	615,6	595,8	583,0
H - Doprava a skladování	323,2	327,5	330,7	328,1	322,2	308,9	301,9	295,9	297,6	314,2	328,4	328,2	352,5	326,5
I - Ubytování, stravování a pohostinství	181,5	176,9	186,0	190,1	185,0	177,5	178,5	195,2	197,2	183,0	172,6	187,3	194,7	173,8
J - Informační a komunikační činnosti	115,0	117,9	129,2	137,1	145,4	125,3	139,8	148,7	141,5	147,6	149,3	169,8	169,9	180,1
K - Peněžnictví a pojišťovnictví	102,7	115,9	110,4	115,3	122,5	136,7	137,3	121,5	118,1	117,2	115,0	118,2	119,2	116,2
L - Činnosti v oblasti nemovitostí	35,6	40,1	40,6	40,0	41,8	45,7	48,8	46,2	44,9	39,0	42,4	46,4	42,6	41,0
M - Profesní, vědecké a technické činnosti	189,1	195,1	201,7	202,1	198,7	212,4	220,8	222,4	237,5	251,5	266,6	266,6	259,1	258,1
N - Administrativní a podpůrné činnosti	119,8	128,0	117,7	113,0	114,5	115,9	129,4	129,8	128,9	128,7	130,3	130,9	136,5	135,4
O - Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	316,7	316,9	321,3	329,3	314,8	305,5	315,9	319,4	316,2	330,2	341,4	343,2	333,4	347,9
P - Vzdělávání	292,3	283,9	295,6	295,6	295,5	318,9	322,6	326,2	322,8	338,6	344,9	350,5	350,3	354,2
Q - Zdravotní a sociální péče	331,6	321,3	326,3	339,9	324,8	333,4	339,3	353,5	351,6	360,4	375,3	370,2	394,9	404,6
R - Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	81,4	82,3	83,3	82,9	82,6	80,5	80,3	81,2	81,7	92,8	93,2	96,9	100,4	91,2
S - Ostatní činnosti	85,8	88,4	91,9	93,7	88,2	91,9	93,0	87,6	90,0	86,6	88,3	96,0	96,7	95,8

Zdroj: ČSÚ, 2022